

Vlaams
Parlement

vergadering **C115**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 26 januari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de invoering van het Kijkwijzersysteem – 749 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de Kijkwijzer – 752 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de implementatie van de Kijkwijzer als systeem voor filmbeoordeling – 760 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de invoering van de museumpas in Vlaanderen – 871 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de radiofrequenties in Brussel – 888 (2016-2017)	15
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een mogelijk proefproject met kortverhaalautomaten – 903 (2016-2017)	18
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de goedgekeurde subsidies voor beurzen en projecten in de eerste ronde 2017 van het Kunstendecreet – 904 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over projectsubsidies in de kunsten – 914 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over subsidies voor filmmaker Robbe De Hert – 915 (2016-2017)	30
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de verkoop van een schilderij van Rubens in weerwil van het Vlaamse topstukkenbeleid – 924 (2016-2017)	34
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het ondersteuningstraject van FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, inzake waardering in de cultureel-erfgoedsector – 931 (2016-2017)	37

**VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de invoering van het Kijkwijzersysteem
– 749 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de Kijkwijzer
– 752 (2016-2017)**

**VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de implementatie van de Kijkwijzer als systeem voor filmbeoordeling
– 760 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Goedemorgen. Het is een belangrijke dag omdat het Gedichten-dag is vandaag. Ik lees bij wijze van verwelkoming een gedichtje uit de mooi uitgegeven en intussen meer dan tien jaar oude bundel 'Fatma of de monumentenzorg' van Geert van Istendael.

*Ik, Fatma, zeventien en Marokkaans,
ben door de wolken naar dit land gevlogen.
Ik was nog klein, mijn oortjes deden pijn,
mijn vader liet me naar de groene diepte kijken
als ik mijn tranen droogde. Ogentroost,
zo noemde vader wat beneden was.
Ik slikte flink. Iets knapte in mijn buizen
en rode dozen naderden al suizend
en dikke, grijze minaretten suisden,
het nieuwe land dat op me wachtte suisde.
Vier jaar was ik. Ik ben nu zeventien.*

Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, ik ga eerst uw voorbeeld volgen. Ik lees het gedicht 'Een mond vol' van Max Temmerman uit de bundel 'Bijna een Amerika'.

*Deelneming komt in meervoud
en is altijd innig of oprecht.*

*Op papier zijn woorden
moeilijk te vinden.*

*Luidop weten we
nooit goed wat gezegd.*

*Wij zijn allemaal gelijk.
Eender in elkaars aangezicht.*

*Om de beurt staat ieder van ons
met een mond vol aangewaaid plastic.*

Ik heb dit gedicht gekozen omdat de laatste drie regels sinds vandaag op de huisvuilwagens in Antwerpen rondrijden.

Minister, naar aanleiding van uw beleidsbrief hadden we het in oktober en november 2016 onder andere over het nieuwe filmkeuringssysteem. U antwoordde op de vragen die toen werden gesteld dat er goede progressie was gemaakt in de

dialogo met zowel de Franse als met de Duitstalige Gemeenschap. Maar er waren ook nieuwe wendingen omdat de Europese Commissie had beslist om de bepalingen met betrekking tot de bescherming van de minderjarige in de Europese richtlijn voor audiovisuele mediadiensten aan te passen.

Dat maakte dat u op dat moment minder optimistisch was over de timing, en u stelde dat er op een gegeven moment een keuze zou moeten worden gemaakt tussen een eigen regeling van Kijkwijzer en filmkeuring of dat we zouden moeten wachten op de herziening van de Europese richtlijn.

Uit de gesprekken die u tot dan toe met uw collega's had gehad, bleek er toch een consensus om te komen tot een soort van coregulerend systeem voor films in de bioscoop, om dan ook door te gaan met de licentie inzake de Kijkwijzer, en om een goede oplossing te zoeken voor klachtenbehandeling. U hoopte dat er begin 2017 een gezamenlijke nota van de administraties klaar zou zijn.

Eind december vernamen we in de pers dat er een akkoord zou zijn bereikt over de gezamenlijke invoering van het Kijkwijzersysteem, maar dat er toch een aantal precieze modaliteiten verder zouden moeten worden bekeken. Er zouden ook praktische afspraken moeten worden gemaakt.

Minister, over welke precieze modaliteiten moet er dan nog gesproken worden? Over welke praktische afspraken had u het?

Bevat het akkoord met de andere gemeenschappen, indien dat er al zou zijn, ook afspraken over de verdeling van de licentiekosten die verbonden zijn aan het Kijkwijzersysteem? Zal de filmsector ook bijdragen aangezien we toch streven naar een coregulerend systeem?

Welke stappen moeten er concreet genomen worden om het Kijkwijzersysteem daadwerkelijk te kunnen invoeren in alle gemeenschappen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Voorzitter, ik vind Gedichtendag altijd leuk. Ik koos een gedicht van een nogal atypische dichter, Dimitri Casteleyn. Hij is ondernemer en is nu heel succesrijk een tweede carrière als auteur en dichter gestart. Het gedicht 'Waar woorden wegen' komt uit zijn nieuwe bundel 'Vanwaar kom je beeld'. De bundel is net verschenen en kent al een tweede druk.

*Ik wandel de kamer binnen:
pantoffels, pralines, druiven,
een bed en plots vader.
Een knipoog, even
lachen we naar elkaar
en zwijgen.
Dat het sneeuwde buiten.
Dat het nu maar snel
zo koud niet meer moest zijn.*

Er is eindelijk vooruitgang geboekt in de hervorming van onze bijzonder gedaateerde filmkeuringssysteem. Minister, het siert u dat u onmiddellijk besliste dat er afstemming moest gebeuren met de Duitstalige en de Franse Gemeenschap en met Brussel. We maken nu al bijzonder rare toestanden mee. Zo werd een film in de Brusselse Kinopolis anders gerated dan in Vlaanderen.

Meer nog, in de kranten van 19 december 2016 gaf u aan dat de invoering van een Kijkwijzer op korte termijn mogelijk is: "Die gesprekken zijn goed verlopen en er is een akkoord."

In het verleden toonde u zich voorstander van een uitbreiding van de Kijkwijzer naar andere media en liet u optekenen: "Ik sluit een asymmetrische benadering, waarbij een regeling zoals Kijkwijzer in Vlaanderen toegepast wordt op de verschillende media, en in de rest van België enkel gebruikt wordt voor de bioscopen, niet uit."

Kunt u toelichten welke consensus over de verschillende gemeenschappen heen bereikt is? Welke modaliteiten moeten nog uitgeklaard worden? Welke timing stelt u hier voorop? Wanneer zou de Kijkwijzer concreet worden geïmplementeerd?

Zijn de Franse en Duitstalige Gemeenschap tevens voorstander van een uitbreiding van het Kijkwijzer-systeem naar andere media? Zo nee, bent u van plan om deze regeling in Vlaanderen wel uit te rollen naar andere media, en eventueel uit te breiden naar alle audiovisuele media, dus niet enkel films? Welke rol ziet u hierin weggelegd voor de openbare omroep VRT?

Hoe zal de Kijkwijzer gefinancierd worden?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Voorzitter, ik heb een gedicht gekozen uit een bundel van Drs. P en Marjolein Kool omdat ik zin had in iets grappigs in de ochtend. Het gedicht heet 'Transseksueel'.

*Toen ik in moeders armen lag
– ze voelde zich bijzonder rijk –
riep zij vol trots naar wie mij zag:
'Het is een echte kubus, kijk!'*

*Ik was een kubus, naar men zei,
met zijden, hoeken, waterpas,
maar ach, mijn ziel vertelde mij,
dat ik een piramide was.*

*Ik trok vanuit een diepe drang
steeds piramideklaren aan.
Ik vocht ertegen, jarenlang,
maar ging steeds piramider staan.*

*Mijn psychiater gaf het op.
Geen praatgroep wist een therapie.
Ik vond na jarenlang getob
mijn redding in de chirurgie.*

*In een luguber soort kliniek,
waar men van hoge prijzen houdt,
werd ik – de ingreep was uniek –
tot piramide omgebouwd.*

*Nu zit ik lekker in mijn vel
en mijn probleem is opgelost,
al heeft die hele grap me wel
vier ribben uit mijn lijf gekost.*

Minister, ik begrijp dat de gesprekken die u sinds enige tijd voert met uw Franstalige en Duitstalige collega-ministers van Cultuur rond de invoering van een beoordelingssysteem voor films resulteerde in een akkoord om te kiezen voor Kijkwijzer, het in Nederland gehanteerde model. Ik denk dat dit een goede keuze is, beter aangepast aan het huidige gehanteerde beoordelingssysteem. Dit loopt immers achter op het sterk gewijzigde mediagebruik en het veranderende aanbod in onze

media. En uiteraard is ook de tijdgeest geëvolueerd. Het benadrukt ook de accenten die u in uw beleid legt op het vlak van mediawijsheid.

Dat dit in overleg gebeurt met uw anderstalige collega's is positief. Het zou absurd zijn andere criteria te hanteren gewoon op basis van de taalgrens. In de praktijk zou zoiets niet werken.

Wat ik erg waardeer, is dat de Kijkwijzer duidelijk ook verantwoordelijkheden legt bij de ouders. Burgers responsabiliseren, in casu de ouders, is een goede zaak.

Het systeem zou binnen afzienbare tijd van kracht moeten worden, zegt u. Op welke termijn zal de Kijkwijzer geïmplementeerd worden in ons land, en zal dit simultaan gebeuren voor alle gemeenschappen? Mijn tweede vraag laat ik vallen omdat u daar in de media al op hebt geantwoord dat het co-regulerend systeem zou zijn. Zal het systeem alleen worden geïmplementeerd voor filmvertoningen, of denkt u het ook in te voeren voor andere media, zoals binnen- en buitenlandse televisiekanalen, online content, apps, video on demand, games? Hebt u hiervoor al stappen ondernomen, en zo ja, met wie?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, ook ik zal een gedicht ten beste geven. Ik heb dat uitgekozen, samen met minister Crevits, op basis van een wedstrijd omdat het belangrijk is dat Onderwijs en Cultuur inzake cultuureducatie de handen nauwer in elkaar slaan. We zullen daar de komende weken trouwens een breder debat over hebben. Mevrouw Bette Westera won de wedstrijd en heeft de hoofdvogel afgeschoten met het gedicht 'Altijd overal'.

Altijd overal

*Ik mis je achter op de fiets,
ik mis je in de trein.
Ik mis je bij de H&M
en bij de Albert Heijn.*

*Ik mis je onder rekenen,
ik mis je onder lezen.
Ik mis je in de winter,
bij het voeren van de mezen.*

*Ik mis je als ik jarig ben
en als de oma's komen.
Ik mis je als ik wakker lig,
ik mis je in mijn dromen.*

*Ik mis je zonder woorden,
elke dag en elke nacht.
Ik mis je als ik grapjes maak
en niemand om me lacht.*

*Ik mis jouw tandenborstel
naast de mijne in het glas.
Ik mis je voeten op de trap.
Ik mis je blauwe jas.*

*Ik mis jouw kleren in de kast,
je broeken en je truien.
Ik mis je geur, ik mis je stem,
ik mis je boze buien.*

*Ik mis je als je jarig was
en iedereen er is.
Ik mis je als ik eventjes
niet merk dat ik je mis.*

*Ik mis je als ik keelpijn heb,
ik mis je als ik val.
Ik mis je nergens echt het ergst,
maar altijd overal.*

Alvorens de vraag als dusdanig te beantwoorden, wil ik even de context van vraag en antwoord in een soort metagegeven positioneren. We hebben hier inderdaad tijdens de bespreking van de beleidsbrief een korte discussie over gehad. En dat was het dan voorlopig. Dat laat me wel toe om nu eens wat dieper op de dingen in te gaan. Dan krijg je tijdens de kerstdagen journalisten die in nieuwsluwe dagen zeggen dat er nieuws is. Het nieuws was dat mijn Franstalige collega, die in het parlement van de Franse Gemeenschap een parlementaire vraag had beantwoord, daar een aanleiding in zag om te zeggen dat er een akkoord was. Bij ons was dat al zes maanden eerder in het parlement geweest. Er was goed nieuws, maar niet echt nieuw nieuws. De vragen zijn niettemin pertinent en ik zal ze ook beantwoorden, omdat het ons een inzicht geeft in wat er nog allemaal moet gebeuren.

De gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) van Brussel-Hoofdstad hebben een principiële akkoord bereikt met betrekking tot een co-regulerend systeem voor films in de bioscopen. De betrokken ministers kijken nu allen, op mijn voorstel, in de richting van een licentie op Kijkwijzer. De distributeurs zullen hun content zelf classificeren op basis van de Kijkwijzermethodologie. Het zal gaan om een aanbevelend systeem waarbij de classificaties een leidraad vormen voor ouders, begeleiders, jongeren en kinderen.

Deze consensus betekent een grote stap voorwaarts. In het voorjaar van 2016 toonde de Franse Gemeenschap zich immers nog voorstander van een filmkeuringscommissie die alle films zou screenen, en dus van een controlerend systeem. Momenteel wordt met het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM), de Nederlandse organisatie die Kijkwijzer coördineert, bekeken of en hoe een Belgische expertencommissie kan evalueren of de huidige Kijkwijzer volledig conform is aan de Belgische wetgeving en of er eventueel aanpassingen nodig zijn, en zo ja, welke.

Volgende belangrijke aspecten moeten nog worden uitgeklaard: de klachtenbehandeling, de praktische coördinatie van het systeem voor België, de exacte financiële implicaties, hoewel we daar al een zicht op hebben, de verdeling van de financiering, en natuurlijk een concrete regeling voor de Duitstalige Gemeenschap omdat hun positie markteconomisch in een filmmarkt toch lichtjes anders is.

In het verleden maakte ik duidelijk dat ik een asymmetrische benadering niet uitsloot. De Franse en Duitstalige Gemeenschap toonden zich tot hiertoe geen voorstander van een uitbreiding van het Kijkwijzersysteem naar andere media. Dit maakt dat de andere betrokken overheden er minder belang bij hebben om de timing voor een alternatief systeem voor de filmkeuring af te stemmen op de herziening van de Europese richtlijn Audiovisuele Mediadiensten.

Momenteel is het dan ook realistisch om te werken in twee fasen, waarbij ik in een eerste fase werk maak van een alternatief voor filmkeuring in de bioscoop. Ik blijf wel vasthouden aan een zo technologie-neutraal mogelijk beleid. Dit betekent dat de verdere invulling van een alternatief voor de filmkeuring voor de bioscopen steeds afgestemd moet worden op de tussentijdse resultaten van de onderhandelingen met betrekking tot de Europese richtlijn. Aangezien de Europese

Commissie en ook andere lidstaten de Kijkwijzer vaak als 'best practice' aanhalen, hoeft dit in elk geval niet problematisch te zijn. In een tweede fase kan dan werk worden gemaakt van een uitbreiding naar de lineaire en niet-lineaire omroepen. De timing hiervan wordt logischerwijze wel afgestemd op de omzetting van de Europese richtlijn in het Mediadecreet.

Voor games bestaat er op dit ogenblik al het PEGI-systeem (Pan European Game Information). Dit leeftijdsclassificatiesysteem verving in 2003 een aantal nationale classificatiesystemen en wordt nu in dertig, voornamelijk Europese landen, gebruikt. Ik heb tot hiertoe geen weet van fundamentele tekortkomingen van dit systeem. Het lijkt me dan ook niet opportuun terug te opteren voor een nationaal of Vlaams systeem voor games.

U ziet dat een aantal dingen elkaar raken. We gaan duidelijk vooruit met betrekking tot de bioscoop, waar het voornaamste probleem lag. Een aantal andere zaken worden al zonder ons toedoen in de praktijk gebracht.

Er zijn nog geen detailafspraken gemaakt aangaande de financiering, hoewel de gemeenschappen perfect weten wat het moet kosten. In dit opzicht is het belangrijk dat er ook een consensus komt met betrekking tot de zojuist door mij aangehaalde aspecten. Ik ben me ervan bewust dat het toepassen van de Kijkwijzer een inspanning van de distributeurs vraagt. Het zal immers een werknemer van de distributeur zijn die de content classificeert. Maar ook in het huidige systeem doet de distributeur inspanningen, met name de organisatie en coördinatie van de filmscreenings voor de keuringscommissie. Het is dus nog maar de vraag in hoeverre dat werkelijk fundamenteel zal verschillen wat betreft werklast.

Belangrijk voor u en voor mij is te weten wat er concreet nog allemaal moet gebeuren en welke stappen er nog moeten worden gezet. Een formele vraag naar een gedetailleerde offerte met betrekking tot een licentie op de Kijkwijzer, werd bezorgd aan het NICAM. Dat moet in eerste instantie worden uitgeklaard. Aan de hand van deze informatie zal een gezamenlijke nota worden afgerond. Ik zal uiteraard de resultaten van de onderhandelingen voorleggen aan de Vlaamse Regering. Dus: lastenboek, offerte, NICAM en dan nota Vlaamse Regering. Daarna moet de huidige wet van 1920 worden afgeschaft, wat op zich niet de grootste moeite kost. Uiteraard is wel een samenwerkingsakkoord nodig tussen de betrokken overheden, alsook een instemmingsdecreet, dat op het juiste moment aan u zal worden voorgelegd.

Met het oog op de implementatie moeten de distributeurs en exploitanten geïnformeerd worden. De codeurs, dat zijn de werknemers van de distributeurs, moeten een opleiding doorlopen hebben om te kunnen en mogen classificeren. Het gaat om coregulering, maar ze werken in een context door de overheid gecreëerd. Tot slot wensen ik en mijn collega's ook een campagne te organiseren, gericht op ouders, begeleiders, kinderen en jongeren. Dit heeft dus nog wel wat voeten in de aarde.

De timing kunt u ondertussen een beetje raden, op basis van deze trein van verschillende acties. Ik richt me op de eerste helft van dit jaar om de teksten voor het samenwerkingsakkoord en het instemmingsdecreet af te ronden. Dan zullen een aantal praktische zaken voor of na de zomer moeten worden geregeld, en dan zitten we al snel in de tweede helft van dit jaar. Daarbij ga ik ervan uit dat het kan dat we begin volgend jaar wel degelijk volledig werken met het nieuwe systeem. Maar het is een voorlopige timing die ik wil en zal afstemmen met mijn collega-ministers en de andere overheden. Met wat we nu weten, moet dit wel haalbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het zou een realistische maar ook goede timing zijn mochten we het nieuwe systeem volgend

jaar kunnen invoeren. Ik ben heel blij dat u hebt herhaald dat u wilt gaan voor een technologie-neutraal systeem. Dat is voor de toekomst het beste, want we zullen moeten investeren. We weten allemaal dat als het Kijkwijzersysteem best wel wat middelen zal vragen.

Over de financiering zegt u dat de distributeurs hun bijdrage wel zullen moeten leveren met praktische dingen, zoals ze dat nu ook al doen, maar ik heb u niet horen zeggen dat u van hen ook verwacht dat ze mogelijk een bijdrage in de financiering en aankoop van de licentie zouden doen.

U hebt aangegeven welke de wettelijke procedures en stappen zijn die nog moeten worden gezet, zoals het afschaffen van de federale wet, het maken van samenwerkingsakkoorden en dergelijke meer. Aan het begin van uw antwoord zei u dat we nog wat wetgeving moeten aanpassen. Zijn dat de enige aanpassingen die we moeten doen, namelijk de wet afschaffen, het samenwerkingsakkoord opstellen en ons eigen decreet maken? Of moeten we nog andere stappen zetten? Het voordeel is dat we nu nog een jaar hebben, zo kunnen we dat goed inplannen, weten we wat we moeten doen en kunnen we klaar zijn met alle formele procedures om te komen tot de invoering.

U hebt absoluut terecht aangehaald dat we ook moeten voorzien in een sensibiliseringscampagne naar gebruikers, kinderen, ouders enzovoort. Het is goed dat dat tijdens de voorbereiding mee in de timing wordt opgenomen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, dank u voor uw uitgebreid antwoord, dat me positief stemt. Als die timing kan worden aangehouden en we kunnen volgend jaar starten met dat systeem, dan zal dat een mooie zaak zijn. U pakt het hele plaatje volledig aan. Het is goed dat er ook aandacht gaat naar een campagne voor sensibilisering.

Ik heb dezelfde vraag als mevrouw Bastiaens over de financiering. Het is een co-regulering. U zegt dat de zenders en distributeurs zullen moeten meewerken. Mij lijkt het een evidentie dat ze ook mee zouden financieren. Het zou geen goede zaak zijn dat de licentie voor het systeem volledig door de overheid zou worden betaald. In Nederland duiden de zenders een codeur aan die bij hen verantwoordelijk is. Ze coderen elk los van elkaar. Behalve de personeelsleden die daarvoor ter beschikking moeten worden gesteld, is het belangrijk dat ze het hele plaatje mee financieren, ook voor de campagne en ook voor de licentie. Hier hebt u niet op geantwoord: zijn er al gesprekken geweest met de VRT, VTM en de distributeurs om dat uit te klaren?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister, er is al veel gezegd. U hebt het duidelijk uitgelegd. Ik sluit me heel graag aan bij de vraag van collega Bastiaens.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik meen me te herinneren dat een aantal maanden geleden aan u een PowerPoint is bezorgd met de voorlopige pistes en de besluitvorming die kon worden gekozen met betrekking tot welke richting we uit zouden gaan. We nu hebben een van de drie pistes die daarin aangeduid waren, gekozen. U hebt ook kunnen zien welke bedragen daar qua investering voor nodig zijn. Ik ken ze niet uit mijn hoofd, maar ze zijn niet onoverkomelijk. Dat zijn we nu aan het bekijken met de sector en de overheden. Je kunt natuurlijk zeggen dat het niet onoverkomelijk is en dat de overheid dus maar moet betalen. Je kunt ook zeggen dat het een co-regulerend systeem is, wat ook zijn voordelen heeft, namelijk dat de overheid niet iets oplegt maar dat het samen met een sector

gebeurt en we gelijk oversteken. We zijn daar nu het juiste evenwicht in aan het zoeken, ook met betrekking tot de praktische vragen van de zenders, waarnaar verwezen is. Dat is dus nu bezig en dat zit mee in de timing. Ik veronderstel dat we daar wel zullen uitkomen omdat de spelers, los van de zenders, deels grensoverschrijdend werken en in Nederland ervaring hebben met dit systeem en het in ons land niet altijd verschillende mensen zijn.

Wat betreft de vraag of er, naast de afschaffing van de wet van 1920 en het opstellen van een samenwerkingsakkoord en instemmingsdecreet, nog andere juridische stappen moeten worden gezet: op dit ogenblik heb ik daar geen zicht op. Ik ga ervan uit van niet, maar we zullen dat nog eens nauwer bekijken om niet onderweg op onverwachte zaken te stoten.

Het is goed dat we hier nog eens wat uitgebreider op konden terugkomen. Ik heb gezegd wat er nog allemaal moet gebeuren. Zoals dat dan gaat, kun je al die zaken in etappes van een maand afwerken, maar je zit snel op een etappe van anderhalve maand, en soms wel twee maanden. Daardoor krijg je dus het systeem waarbij we nu een groot deel van dit jaar nodig zullen hebben om dit allemaal te doen. Maar ik ga ervan uit dat we binnen drie maanden weer een heel stuk verder zullen staan.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik vind het heel positief en ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Ik heb trouwens zelf nog initiatieven genomen in de vorige legislatuur rond het Kijkwijzersysteem.

Het is misschien interessant op het moment dat de uitrol bezig is, om te kijken in welke mate we ook binnen het onderwijs de juiste informatie kunnen geven. Misschien is het interessant om eens met de minister van Onderwijs af te toetsen om dat bij mediawijsheid mee te geven. Dan kan dat op een juiste manier worden toegelicht en bereik je de doelgroep onmiddellijk op de beste manier.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de invoering van de museumpas in Vlaanderen – 871 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, is het toegestaan nog een gedicht met jullie te delen? (*Instemming*)

Deze keer heb ik gekozen voor een gedicht van Joke van Leeuwen, een gedicht zonder titel.

*Ik was veel kleiner dan de stad
en schrok nog van de bedelaars
waar altijd iets niet meer aan zat.
De winkels waren hemelhoog met
witte bergen onderbroeken, waarin
gegraaid werd van het zoeken tot
handen hadden. Ik vergat de weg
die ik niet had geleerd en
liep verkeerd. Een vrouw, gerimpeld*

*van bestaan, vroeg of ik met haar op
wou gaan, want anders viel zij om.
We liepen samen krom,
als een gezinnetje van zotten.
Zij wist de weg, ik droeg haar oude botten.*

Minister, ik heb u in het verleden al enkele keren een vraag gesteld over de mogelijkheid om ook in Vlaanderen een museumpas in te voeren. Nederlands onderzoek heeft immers aangetoond dat de museumpas bij hen aanleiding heeft gegeven tot een multiplicatoreffect voor het museumbezoek. De museumpas heeft bovendien ook positieve effecten op de budgettaire resultaten van de musea dankzij een stijgende verkoop in de museumshops en de museumcafés. De vrees dat ze inkomsten zouden derven doordat ze via de museumpas slechts 60 procent van de ticketinkomsten ontvangen, blijkt dus ongegrond.

CultuurNet onderzocht het voorbije jaar de haalbaarheid van de uitrol van een museumpas in Vlaanderen op basis van het Nederlandse model. CultuurNet organiseerde ook een eerste bevraging bij de Belgische musea, dus breder dan alleen de Vlaamse. Ook de voor de hand liggende synergieën inzake productontwikkeling en distributie van de museumpas, gekoppeld aan de uitrol van de UiTPAS, werden nader bekeken.

In recente antwoorden kondigde u aan dat mijn vragen iets te vroeg kwamen, want dat u hoopte dat er tegen einde 2016 een akkoord zou zijn over de invoering van de museumpas in Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Tijdens de kerstvakantie kwam dan het verlossende bericht dat de algemene vergadering van het Overleg Vlaamse Musea groen licht heeft gegeven en er dus een principiële akkoord is om ook in Vlaanderen een museumpas in te voeren. "In januari komen we de eerste keer hierover bijeen. Maar het is heel goed dat iedereen in dezelfde richting denkt", aldus Patrick Allegaert, artistiek directeur van het museum Dr. Guislain, die hier sprak als voorzitter van het Overleg Vlaamse Musea. "We willen liefst zo veel mogelijk publiek bereiken. De groep die nu twee of drie keer per jaar naar een museum gaat, zou met zo'n pas vaker gaan. De ticketprijzen in Vlaanderen liggen relatief laag en met zo'n pas zijn er extra inkomsten mogelijk. Alle grote musea zijn er op dit moment voor gewonnen om erin te stappen. Ze zijn ook bereid om er samen in te investeren."

In De Standaard werd aan u gevraagd of de overheid een handje zal toesteken om de museumpas op de rails te zetten. Volgens de krant antwoordde u daarop: "CultuurNet en zijn gesprekspartners ramen de opstartkosten op 600.000 euro. De helft daarvan denken ze zelf te kunnen ophalen. Hun vraag van 300.000 euro aan de overheid is niet onoverkomelijk. Onlangs vonden we voor de kunstencentra extra miljoenen, dan moet dit bedrag voor de museumwereld ook haalbaar zijn."

2017 wordt gebruikt om het systeem helemaal op punt te zetten zodat de museumpas in 2018 kan worden ingevoerd, liefst ook in Brussel en Franstalig België, aldus het artikel in De Standaard.

Minister, wat is de concrete inhoud van het principiële akkoord van het Overleg Vlaamse Musea? Is het onderzoek over de mogelijke businessmodellen voor de financiering van een museumpas volledig afgerond? Is er al duidelijkheid over de eventuele bijdrage van de overheid aan de opstart van de museumpas? Is er ook een akkoord met de musea in Brussel en Wallonië en zullen zij betrokken worden bij de concrete voorbereidingen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Er is voor alle duidelijkheid nog geen formeel principiële akkoord met het Overleg Vlaamse Musea. Sommige berichten in de pers waren op

dat punt wat voortvarend. Het Overleg Vlaamse Musea is, net zoals de Brusselse Museumraad en het Musées et Société en Wallonie, een belangrijke partner in het proces en de productontwikkeling. Zoals ik al eerder aangaf op een parlementaire vraag in het najaar, staan heel wat musea principieel positief tegenover de museumpas. Om dit verder uit te werken, heeft CultuurNet werkgroepen samengesteld die de verschillende mogelijkheden met betrekking tot organisatievorm, prijszetting en dergelijke meer verder onderzoeken. De voorbereiding van CultuurNet is zeer grondig en de interesse van de musea is groot, maar men is nu de fase ingetreden om tot een principiële akkoord te komen.

Mede op basis van de resultaten van die werkgroepen, verwacht ik een formeel engagement van de respectieve musea en mogelijk ook de steden, en zal de museumpas worden gelanceerd. Door CultuurNet wordt de lancering voorzien in 2018. Ik heb een gedetailleerde timing kunnen inkijken. Ik denk dat die realistisch is en dat we 2018 als streefdatum moeten blijven vooropstellen.

Er wordt naar een coöperatieve vennootschap toegewerkt tussen de musea, waarbij naast de deelname van de musea ook een lening en kapitaalinjectie wordt beoogd. Het is de bedoeling dat het financieel plan voor de zomer duidelijk is. Ook daar zijn de contouren en de krachtlijnen zeker al aanwezig, maar nu moet men de concrete afspraken maken en de concrete bedragen vinden.

Ik gaf al een en ander aan in de media. Er was een beetje spanning op de artikels. Ik werd correct geciteerd in De Standaard. Het was een prima artikel, maar de heer Allegaert liet in De Morgen uitschijnen dat de overheid niet zou bijdragen. Ik heb hem daarover aangesproken. Ik weet niet waar hij die informatie juist vandaan haalde. Ik kan dat dus logenstraffen, in de beste constructieve verhouding met hem.

Zoals ik al aangaf in de media, is de overheid zeker bereid hierin te investeren indien dit structureel voordeel voor de musea oplevert. Daar heeft het minstens alle schijn van. Feit is dat het hierbij niet zal gaan over recurrente subsidiëring, maar er kan door de overheid in startkapitaal worden voorzien in de vorm van een deelname in de vennootschap. De concrete mogelijkheden worden nu onderzocht en moeten de komende weken en maanden duidelijk worden. Het model dat gepresenteerd is, zoals het ook in Nederland werkt, is een financierend model waarbij de sector er enerzijds profijt uithaalt door een soort van schaalvergroting door meer deelnemers, en anderzijds erin slaagt zichzelf in die pas recurrent te financieren. Maar voor het startkapitaal zullen er wel een aantal inspanningen nodig zijn en wil ik absoluut bekijken wat mogelijk is.

In de beheersovereenkomst met CultuurNet zal in elk geval een kader worden gecreëerd waarbinnen CultuurNet de haalbaarheid onderzoekt en in een volgende fase de operationele ondersteuning kan doen. Hiertegenover staat geen specifieke financiering aangezien die deel moet uitmaken van het businessmodel, en dus de zelffinancierende mogelijkheden van de museumpas, die ik dus niet heb uitgevonden maar die vanuit Nederland en vanuit CultuurNet uitgelegd zijn.

Wat betreft het akkoord met de musea in Brussel en Wallonië loopt mijn antwoord een beetje parallel met het antwoord op de vorige vraag. De gesprekken lopen. Voor een succesvolle lancering is het belangrijk om zoveel mogelijk musea mee aan boord te hebben, ook in Brussel en Wallonië. Dat is het verschil met de vorige vraag. Het is niet alleen van willen, maar ook wel een beetje van moeten. We gaan kijken hoe ver en hoe snel we daar kunnen gaan. De Brusselse Museumraad kreeg een mandaat van zijn leden en zit mee aan de tafel omdat men al met een vergelijkbaar model werkt. Ook de musea in Wallonië zijn geïnteresseerd, zoals bleek uit de bevraging van juni. Zij worden dus betrokken via Musées et Société en Wallonie.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik ben het helemaal met u eens dat hoe meer musea deelnemen, hoe groter het succes is, en dat dat een na te streven doel is. Ik begrijp dat we al verder staan omdat de dialoog met de musea in Brussel iets verder gaat dan die met de musea in Wallonië, maar ook dat om de timing van 2018 te halen, we dit niet als een hinderpaal zullen zien en niet gaan temporiseren indien daar nog een kink in de kabel komt. Ik hoop dat ik het op die manier goed heb begrepen.

U hebt aangegeven dat er nog geen formeel akkoord is, er wordt nu in werkgroepen voortgewerkt. Zijn er nog heel concrete dingen nodig om die laatste stappen te kunnen zetten? Zijn er heel concrete aanwijzingen waarom men nog niet tot dat formeel akkoord is gekomen, of is het eerder nog wat tijd nemen om tot dat formeel engagement te komen?

U hebt in verband met de bijdrage van de overheid aangegeven dat de doelstelling zou kunnen zijn om te komen tot een soort van coöperatieve vereniging of vennootschap en er wordt gekeken naar een kapitaalinjectie of achtergestelde lening. Als ik u dat hoor zeggen, maak ik meteen de link naar mogelijke bijdrage vanuit CultuurInvest, of zie ik dat fout?

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Mevrouw Bastiaens, dank u wel om regelmatig eens te vragen naar de stand van zaken. Minister, dank voor het antwoord, waarbij we zien dat we nog altijd streven naar dat principiële akkoord. Ik hoor dat de grote musea interesse hebben en dat ze er het belang van inzien. Ik weet niet wat het principiële akkoord nog in de weg zou kunnen staan. 2018 is een realistische streefdatum waar we verder naar moeten werken. De manier van starten, met een coöperatieve en leningen, klinkt ons als muziek in de oren. Ik ga er ook mee akkoord dat we zoveel mogelijk musea moeten meekrijgen, want daar zal het succes van afhangen.

Er zijn gesprekken met de Brusselse musea en met Wallonië. Zijn er ook contacten met de federale musea, want dat lijken mij ook belangrijke musea om in dat verhaal mee te nemen? Ik had ook graag geweten in hoeverre bijvoorbeeld Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, dat ook een vorm van museumpas heeft, kan worden meegenomen. Het lijkt me niet logisch dat verschillende systemen door elkaar zouden lopen.

En dan misschien een beetje 'wishful thinking': als we roerend en onroerend erfgoed dichterbij elkaar willen brengen, worden er dan ook stappen gezet naar bijvoorbeeld Herita? Hoe kijken zij ernaar om bijvoorbeeld voor erfgoed sites die worden opgesteld voor het publiek en waar een bijdrage voor wordt gevraagd, op een of andere manier mee te stappen in het systeem?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De vragen van de vorige spreker waren vanuit mijn interpretatie goede vragen. Ik denk dat het interessant zou zijn om ook met Herita inderdaad mee aan tafel te zitten.

Er is niet alleen een museumpas, maar ook de communicatie daarover. Er zijn enorm veel interessante tentoonstellingen, zowel in Brusselse als in Waalse musea, en niet alleen in openbare maar ook in private instellingen. Daarover is bijzonder weinig geweten. Als we met de verschillende spelers, ook vanuit de andere gemeenschappen, aan tafel zitten, ben ik ervan overtuigd dat het interessant zou zijn om ook eens de communicatie te bekijken. Hoe kunnen we de museumpas stroomlijnen, zodat men in Vlaanderen echt op de hoogte is van de zaken die doorheen het jaar kunnen worden bezocht?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Dank u voor de bijkomende vragen.

De vraag over de museumpas en over hoe die over het grondgebied van het koninkrijk kan worden uitgebreid, zowel horizontaal als verticaal, is interessant. Het is duidelijk wie de trekker is. Het is ook duidelijk waar het idee vandaan komt. De wind waait uit het noorden. We zullen de inhoudelijke argumenten van de goede werking van de museumpas in Nederland moeten benadrukken. Een aantal resultaten daar zijn toch wel vrij verbluffend voor wat betreft het toenemende museumbezoek en het toenemende aantal mensen die bij het museumbezoek tout court betrokken worden of die meer tentoonstellingen bezoeken dan ze anders zouden doen. En dat allemaal in een zelffinancierend en voorspoedig kader. Het lijkt onwaarschijnlijk, maar we hebben een bewijs vanuit Nederland dat het wel degelijk kan.

Ik hoop dat die argumenten sterk genoeg zijn om de andere gewesten en ook de federale overheid te overtuigen. Ik zit daar altijd met praktische en pragmatische afwegingen. U zult mij terecht vragen om vooruitgang te boeken met de museumpas. Ik wil daarin het best mogelijke evenwicht zoeken om dat voor iedereen te laten gelden. Het is altijd moeilijk uitlegbaar dat dat alleen maar zou zijn voor een deel van het grondgebied. Die gesprekken met al die museumactoren zijn nu aan de gang. Zij zullen de komende twee of drie maanden worden gevoerd, om te weten hoe zij daar in detail tegenover staan. Daar moeten we elkaar dus nog even in spanning houden.

We proberen dat vanop afstand wat mee te patroneren, in de goede zin van het woord, zodat de gesprekken rechtstreeks onder de museumactoren lopen. We hebben nu gekozen voor dat systeem. Het feit dat er geen formeel akkoord is, heeft natuurlijk met die dingen te maken. Iedereen zegt dat we zeker een museumpas zouden moeten hebben. In die zin zou je van een preprincipesakkoord kunnen spreken. Maar nu gaat het natuurlijk over het systeem om het echt op muziek te zetten. Die onderhandelingen vormen de normale tussenperiode, die we nu doorlopen, om te zien of we tot een formeel akkoord kunnen komen.

Dank voor de bijkomende suggestie om ook de overheidsbijdrage met Cultuurinvest te bekijken. Er zijn verschillende pistes, maar deze gaan we zeker ook doen. Als alles normaal verloopt, is het effectief een achtergestelde lening of een tijdelijke injectie. Het betaalt zichzelf na verloop van tijd terug. Het moet niet bijzonder snel zijn. Binnen de zes maanden of binnen het jaar, maar toch vrij snel. In die zin is het ook op dat vlak iets wat op maat gesneden kan zijn van de PMV. We zullen die zaak met hen opnemen. Het is in elk geval de bedoeling dat die overheidsbijdrage in orde komt.

Dank ook om de lat richting onroerend erfgoed nog wat hoger te leggen. Ik deel inhoudelijk volledig uw bekommernissen. Wij zijn daar allemaal van overtuigd. We werken in kringen. We zullen bekijken hoe we hier rekening mee kunnen houden en hoe we dat kunnen uitbreiden. Daar kan ik op dit ogenblik nog niet in detail over spreken.

We zullen zeer veel weten binnen twee, drie maanden. Tussen krokus en Pasen: dat is de planning die CultuurNet voor zichzelf heeft, samen met andere stakeholders. Dat is de volgende stap. Als we er zijn, is het uiteraard de bedoeling dat we daar heel helder en goed over communiceren. Dat moet uiteraard meer dan een sluitstuk zijn.

Bart Caron (Groen): Herita probeert met haar systeem met lidmaatschappen de musea te betrekken in dat verhaal. Hetzelfde geldt voor Openbaar Kunstbezit. Het heeft geen zin om drie parallelle systemen te maken, want die gaan elkaar verzwakken in plaats van versterken. Dat weten de musea zelf ongetwijfeld ook. Maar ze moeten daar zeker rekening mee houden, anders krijgen we een superversnippering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de radiofrequenties in Brussel – 888 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Mijn gedicht heet 'Spooddebat'.

*Je zou je regelrecht in Artis wanen:
een kleine kikker kwaakt en blaast zich op,
luid toegejuicht door kippen zonder kop,
de ezels huilen krokodilletranen.*

*Een zevenslaper zit discreet te snurken,
een zwartekousenkraai krast ach en wee,
de ratelslang heeft weer eens geen idee,
maar wijt in stilte alles aan de Turken.*

*Ziedaar een blik in 's lands vergaderzaal,
het onderwerp is de cultuur ditmaal.*

Dat was een gedichtje uit 2000 van Jan Boerstoele. Ik denk dat dat een Nederlander is. Het gaat uiteraard niet over deze assemblee, collega's, en zeker niet over deze hooggeëerde commissie.

Dit was, denk ik, meteen het hoogtepunt van mijn voormiddag, want nu komt mijn vraag.

Eind vorig jaar keurden we bijna unaniem de regels voor een nieuw radiolandschap goed. Het is een mijlpaal in de sector en slaat een pagina om. Op de nieuwe pagina staat echter nog een paragraaf die al op de vorige pagina stond. Want als we ervoor willen zorgen dat alle erkende radiozenders maximaal beluisterbaar zijn in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zal er moeten worden samengewerkt met onze Franstalige collega's. Jawel, hier duiken ze opnieuw op.

Minister, ik stelde u hierover al verschillende vragen, ook nog in mei laatstleden. De problematiek is gekend: een pak Brusselaars kunnen onze openbare omroep nauwelijks of helemaal niet ontvangen doordat de radiogolven overstemd worden door krachtigere radiosignalen van vooral Franstalige radiozenders. Die overtreden duidelijk de afgesproken maximale zendkracht. Ook hierover zijn het regeerakkoord en de beleidsnota duidelijk: "We nemen een daadkrachtige houding aan tegenover storingen van Vlaamse radio-omroepen door piraatradios uit binnen- en buitenland."

Bij de bespreking in november 2016 van de beleidsnota en begroting 2017 kondigde u verder overleg aan: "Nog voor het einde van 2016 heeft minister Gatz een afspraak met minister Marcourt. De kabinetten en administraties van de twee ministers hebben de dossiers voorbereid. Er lijken oplossingen in de maak voor de storingen van radiozenders. Die discussie is echter nog niet afgerond. Ook het nieuwe frequentieplan moet volgens de Europese regels, maar ook volgens de Raad van State met de Franse Gemeenschap worden afgestemd. Dat wordt een boeiende oefening."

Minister, mijn vier vragen zijn variaties op hetzelfde thema. Werd er intussen al een akkoord bereikt over de resterende 27 Franstalige en 18 Vlaamse frequenties waarover medio 2016 nog geen akkoord was bereikt? Staan er nog steeds dossiers hierover on hold bij de Raad van State in afwachting van de onderhandelingen? Zo

ja, hoeveel? Zijn er ondertussen ook al dossiers afgesloten? Wat is het resultaat hiervan? Hebt u sinds de begrotingsbespreking van 24 november 2016 overleg gepleegd in het kader van dit dossier met uw Franstalige collega Marcourt? Welke punten stonden er op de agenda van de laatste vergadering tussen de bevoegde kabinetten? Wanneer vinden de volgende overlegmomenten plaats?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Zoals u weet, volg ik de problematiek rond radiofrequenties nauwgezet op. Tijdens de bespreking van de beleidsbrief van dit zittingsjaar kondigde ik inderdaad verder overleg aan. Dat heeft intussen ook plaatsgevonden. Op 13 december heb ik minister Marcourt ontmoet in de beste omstandigheden. In februari plan ik een nieuw overleg.

Over het geheel van frequenties is er thans nog geen akkoord. Er is wel progressie ten aanzien van de contentieux. Zoals eerder in deze commissie aangegeven, werd, na het principeakkoord uit de vorige legislatuur, het startpunt van de te onderhandelen frequenties vastgesteld op 888 in totaal: 425 langs Vlaamse zijde en 463 langs Franstalige zijde. Sinds het begin van deze legislatuur werd een akkoord bereikt over 854 frequenties. Er resten vandaag nog 34 frequenties: 13 Vlaamse en 21 Franstalige. Er is dus nog steeds vooruitgang, maar naarmate de rest kleiner wordt, hoe complexer het gegeven wordt, natuurlijk. Dat zal u niet verbazen.

Ik heb met minister Marcourt afgesproken om hier in de komende weken verder aan te werken. Ik heb er een goed oog in dat we tot een overeenstemming kunnen komen. Dat gaf in elk geval de gedachtewisseling van 13 december aan. Een akkoord moet leiden tot een nieuw samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen. Dat moet niet alleen tegemoetkomen aan de verzuchtingen van de Raad van State en het Grondwettelijk Hof, en het moet uiteindelijk – na nog een lang af te leggen traject – resulteren in het vervallen van alle wederzijdse voordeelingen. Het samenwerkingsakkoord moet ook de basis vormen van de toekomstige manier om frequenties en frequentiewijzigingen te coördineren.

U begrijpt dat dit geen eenvoudig dossier is. De problematiek dateert ook niet van gisteren. Ik wil vooruitgaan. Dat wil mijn 'homologue' in de Franse Gemeenschap ook. Zo kan zowel de Vlaamse Gemeenschap als de Franse Gemeenschap de volledige focus richten op het nieuwe radiolandschap. Als dit een beetje tijd extra vraagt, dan is dit zo. Het gaat vooruit, dat is de voornaamste boodschap die ik vandaag breng. De witte rook komt nog niet uit de schoorsteen. Ik verwacht hem wel binnenkort.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. 888 frequenties, en dit is ook vraag om uitleg nummer 888: dat kan geen toeval zijn. Ondertussen is het aantal dossiers dat nog moet worden opgelost, gezakt van 45 naar 34. Dat is een positieve stap, maar het gaat niet echt snel vooruit. U zegt dat u binnenkort hopelijk witte rook zult hebben. Durft u daar een timing op te kleven? Dat vraag ik niet om u vast te pinnen, maar om iets meer duidelijkheid te hebben.

Hebt u al met de Franse Gemeenschap onderhandeld over het nieuwe plan voor ons radiolandschap?

– *Caroline Bastiaens treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik heb dit thema hier ook al een aantal keren ter sprake gebracht. Minister, ik ben hoopvol gestemd als ik nu opnieuw uw tussentijdse rapportage hoor. Er wordt blijkbaar vooruitgang geboekt in een dossier dat al heel

lang 'op ons systeem werkt'. Ik ben vol goede moed nu ik hoor hoever u al geraakt bent. Natuurlijk wegen de laatste loodjes altijd het zwaarst. Ik ben benieuwd naar de uiteindelijke uitkomst. Dan kunnen we de balans opmaken met betrekking tot de vragen of dit een goed akkoord is, of de minister het goed heeft gedaan, of hij hier en daar toch te veel heeft toegegeven.

Voorzitter, misschien is het nu tijd voor mijn gedicht? Ik twijfelde of ik dat zou doen.

Minister, ik had nooit gedacht dat ik van straat zou geraken. Ik denk dat ik niet de enige was die dat dacht. Maar het is toch gelukt. Ik ben intussen dertig jaar getrouwd. Mijn vrouw heeft zeer veel geduld. (*Opmerkingen van Marius Meremans*)

Vroeger was het de gewoonte dat je, als je trouwde, een tekstje maakte of wat teksten bijeensprokkelde om de viering wat persoonlijker te maken. Ik heb altijd een rare verhouding gehad met de priesters – al is het woord 'verhouding' geen goed woord, in het licht van de actualiteit – maar er was tussen mij en de parochiepriester altijd een beetje pestgedrag heen en weer. (*Opmerkingen van Yamila Idrissi*)

Moei u niet! (*Gelach*)

Ik had in mijn tekst de zin "tussen droom en daad staan wetten in den weg en praktische bezwaren" binnengebracht. De man heeft dan natuurlijk de lof van het huwelijk gezwaaid en daartussen dan met evenveel vuur die zin uitgesproken. Maar de zin komt natuurlijk uit een heel andere context, want in zijn gedicht 'Het huwelijk' wil Willem Elsschot niets liever dan zijn vrouw de kop inslaan. Wat hij uiteindelijk niet doet omdat er "wetten in den weg staan en praktische bezwaren". Dat was tijdens mijn huwelijksviering een leuk moment. Om dertig jaar huwelijk te vieren, neem ik het gedicht van Elsschot. Het klinkt allemaal wat ouderwets, maar dat mag ook eens.

*Toen hij bespeurde hoe de nevel van den tijd
in d'ogen van zijn vrouw de vonken uit kwam doven,
haar wangen had verweerd, haar voorhoofd had doorkloven
toen wendde hij zich af en vrat zich op van spijt.*

*Hij vloekte en ging te keer en trok zich bij den baard
en mat haar met den blik, maar kon niet meer begeren,
hij zag de grootse zonde in duivelsplicht verkeren
en hoe zij tot hem opkeek als een stervend paard.*

*Maar sterven deed zij niet, al zoog zijn helse mond
het merg uit haar gebeente, dat haar tóch bleef dragen.
Zij dorst niet spreken meer, niet vragen of niet klagen,
en rilde waar zij stond, maar leefde en bleef gezond.*

*Hij dacht: ik sla haar dood en steek het huis in brand.
Ik moet de schimmel van mijn stramme voeten wassen
en rennen door het vuur en door het water plassen
tot bij een ander lief in enig ander land.*

*Maar doodslaan deed hij niet, want tussen droom en daad
staan wetten in den weg en praktische bezwaren,
en ook weemoedigheid, die niemand kan verklaren,
en die des avonds komt, wanneer men slapen gaat.*

*Zo gingen jaren heen. De kindren werden groot
en zagen dat de man dien zij hun vader heetten,
bewegingloos en zwijgend bij het vuur gezeten,
een godvergeten en vervaarlijke aanblik bood.*

Nu ik toch met anekdotiek bezig ben, nog iets over die verhouding met de pastoors. Wij hebben in het dorp elk jaar een massaal bijgewoonde paardenzegening. Het schepencollege staat dan op de eerste rij. Toen ik schepen was, stond ik daar ook. Toen de pastoor op een bepaald moment begon te kwispelen met zijn wijwater, zei hij: "Wilfried, ik zou u toch willen vragen om een paar stappen achteruit te zetten want ik weet echt niet wat er gaat gebeuren als gij in aanraking komt met dat wijwater."

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het is wonderlijk om vast te stellen hoe iedereen zijn eigen performance geeft. Sommigen doen dat ingetogen en blijven bij de tekst, anderen maken er een nauwelijks te subsidiëren voorstelling van. Deze commissie, mijnheer Vandaele, kan ook wat barok verdragen. Dank daarvoor.

Ik zie minister Marcourt in februari. Op verdere timing ga ik mij niet vastpinnen. Hoewel het contentieux van het verleden, en ook nog wel een beetje van het heden, aan bod komt, bespreken wij natuurlijk ook wel de samenwerking inzake de nieuwe frequentieplannen en de doorstart, zowel in het noorden als het zuiden van dit land, van FM naar DAB+. Het is dus in een bredere context dat we elkaar zien. Ik nodig u uit om mij binnen niet al te lange tijd verdere uitleg te vragen. Ik zal u die dan met plezier geven.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Die uitnodiging zal ik graag aanvaarden, minister. Onderhandelen is sowieso goed. Uiteindelijk zullen we toch ergens een oplossing moeten vinden. We kunnen nog wel een paar maanden wachten. Maar we zullen het toch niet kunnen blijven rekken tot in het oneindige. De Raad van State zal ook nog adviezen moeten geven. Ik mag officieel geen vraag meer stellen, maar dan weet ik niet wat we anders nog kunnen doen buiten eventueel naar het Europees Hof gaan om daar de rechten te doen gelden van de radiozenders die worden overspoeld door mensen die te sterk uitzenden. Ik zal dit dossier verder blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een mogelijk proefproject met kortverhaalautomaten – 903 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mijn dichter heet Ali Ahmad Said Esber, maar hij heeft als nom de plume Adonis. Er is op geen enkele manier een vergelijking te maken met mezelf, natuurlijk. Die man is opgegroeid in Syrië en wordt beschouwd als de grootste levende Arabische dichter. Hij heeft nu de Franse nationaliteit en woont in Parijs. Hij is vrijwillig in ballingschap gegaan, eerst naar Libanon. Adonis is eigenlijk Fenicisch van oorsprong, en dus Libanees. Hij heeft in 2011 de Goetheprijs gewonnen en wordt regelmatig genoemd als Nobelprijskandidaat. Hij is omstreden in zowel het Westen als het Oosten. Hij poogt, onder meer met zijn auteursnaam, de link te leggen tussen het Oosten en het Westen.

Ik koos voor het gedicht 'Twaalf kaarsen voor Granada'. Het Alhambra is een van de mooiste gebouwen in Europa. Daar zie je de link met het Oosten, met de Arabische cultuur, waar poëzie trouwens nog steeds wordt beschouwd als een hoogstaande vorm. Bij ons is dat ook wel zo, maar poëzie is minder gekend. Adonis doet ook een oproep om onze eigen grote auteurs te eren.

*Alhambra opent haar poorten naar de hemel
om naar buiten te gaan, haar kinderen te bezoeken
Een hand – vijf gebeden
Een hand – een amulet dat het kwade bestrijdt
Wat dragen die zwaaiende handen
een bloedende granaatappel of een zuchtend hart?
Daar is de rivier al-Hoearra
Enkelringen en blote voeten
Ratten grijpen zonneranden
Zo liet ik haar uitgestrekt achter in een sjaal van lijnen en kleuren
vond ongekende genoegens
en sloot mijn zorgen in een groene talisman:
Fantasie is de Adam van de schepping
Alhambra de Eva van de bouwkunst
Droom, droom
Als je niet droomt dan eten slaap en nacht je op*

Minister, soms stel ik een out-of-the-boxvraag. Dit is een beetje out of the box. Vandaag is het Gedichtendag. Ik dacht aan promotie van het gedicht, promotie van onze auteurs, promotie van de Nederlandse taal. Mijn vraag om uitleg gaat over een mogelijk proefproject met kortverhaalautomaten.

U vraagt zich wellicht af waarmee ik kom aanzetten, maar het is gestart in Grenoble, in de Franse Alpen. Eind 2015 startte daar een proefproject met kortverhaalautomaten. Op een drukbezochte plaats, zoals het station, wordt een machine geplaatst waar je de verhaaltjes uit kunt halen. Je moest zelf invoeren hoeveel tijd je te doden hebt. Je hebt verhalen voor 5 en 3 minuten en voor 1 minuut. Eind 2016 liep dit proefproject af, en het was een gigantisch succes. Daarom krijgen nu 35 stations in Frankrijk zo'n kortverhaalautomaat. Deze toestellen verspreiden maar liefst 5000 verschillende verhalen die je op 1, 3 of 5 minuten – je mag zelf kiezen – kunt uitlezen, inclusief sprookjes en poëzie.

Nu weten we uit uw beleidsbrief Cultuur dat u werkt aan een actieplan Leesbevordering voor het voorjaar 2017. Tijdens de bespreking gaf u extra schriftelijke uitleg bij dit actieplan. Het accent zou liggen op het creëren van hefboomeffecten en het aangaan van strategische, transversale samenwerkingen. Dit actieplan zou ook tot doel hebben om bestaande trajecten te verbreden, verdiepen of versterken, of om nieuwe kleinschalige proeftrajecten in 2017 te lanceren.

Tijdens onze drukke werkdagen kan wat leesvoer ons helpen. Een aantal mensen lezen reeds een boek op de trein, maar misschien kunnen we de minder fervente lezer met kortverhalen overtuigen tot het vertonen van consumerend gedrag op het gebied van cultuur. Voor de aanbreng van deze verhalen kunt u misschien contact opnemen met Creatief Schrijven om zo het brede publiek kennis te laten maken met onze beginnende auteurs of met auteurs die niet professioneel bezig zijn maar toch hun ding willen doen.

Minister, bent u bereid om te onderzoeken of dergelijk initiatief, bijvoorbeeld in de vorm van een pilootproject, gerealiseerd kan worden in Vlaanderen, bijvoorbeeld in een van onze drukkerie stations?

Wilt u overwegen om met dit voorstel rekening te houden in het actieplan leesbevordering? Wanneer mogen wij dit actieplan trouwens verwachten?

Hebt u al een zicht op het aantal nieuwe proefprojecten die in het kader van het actieplan leesbevordering in 2017 zouden worden gelanceerd?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Hartelijk dank voor de vraag en de bijhorende suggestie. Ik wil zeker dergelijke initiatieven onderzoeken. Het proefproject was ons niet geheel onbekend. Over de resultaten en de ruimere verspreiding ervan hadden wij nog geen informatie. Maar goede ideeën zijn altijd welkom.

Ik zal dan ook aan het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) – en meer bepaald aan Iedereen Leest – vragen om zich inhoudelijk en operationeel te informeren over dit project. Om eens na te gaan wat de precieze doelstellingen en ambities zijn, hoe men dit in de praktijk verder wil aanpakken en of er al eventueel resultaten inzake effecten en doeltreffendheid van het project gekend zijn. En bovenal zal ik ook eens laten navragen wat de financiële implicaties zijn. Op basis van die informatie wil ik bekijken of dit project als een haalbaar initiatief kan worden beoordeeld. Pas dan kan er eventueel overwogen worden om – in samenwerking met een stad of gemeente of een van onze vervoersmaatschappijen of andere partners – een pilootproject op te starten.

Ik wil dus eerst zoveel mogelijk informatie vergaren vooraleer te beoordelen of een dergelijk project kan worden opgenomen in het actieplan Leesbevordering. U hebt uit het vorige deel van mijn antwoord wel begrepen dat ik dit geenszins uitsluit.

De timing voor het actieplan Leesbevordering blijft gehanteerd. Het ontwerp wordt in de loop van maart op mijn kabinet besproken met Iedereen Leest, het VFL en de administratie. De presentatie van het definitieve plan is voorzien op 'De Staat van het Boek' op 24 april aanstaande, hier in het Vlaams Parlement.

Het team van Iedereen Leest werkt naarstig verder aan de specifieke invulling van het actieplan, waarvan de concrete acties en proefprojecten dus in de loop van de volgende weken duidelijk zullen worden.

U hebt zeker uw vraag op het juiste moment gesteld. U zult het misschien in het actieplan kunnen terugvinden of in elk geval herkennen. Het is in elk geval een mooie stimulans om dit actieplan Leesbevordering vanuit verschillende invalshoeken zo rijk mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, dank u voor uw bemoedigende antwoord. Ik ben er heel blij mee. Ik vind het tof dat we misschien zaken kunnen uitrollen die niet meteen voor de hand liggen, maar die in het buitenland wel hun nut hebben bewezen. Ik ben het er natuurlijk mee eens dat we eerst moeten onderzoeken of het haalbaar is. Maar daarmee hebben we in het kader van de leesbevordering toch weer eens een actie die mensen aanspoort. Je hebt soms van die acties nodig die het publiek uitdagen. Ik kijk hoopvol uit naar de verdere afloop van dit traject.

De voorzitter: De heer De Gucht zal ons nu verblijden met zijn gedicht.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): *Kleine vulkaan (Eyafjällajökull)*

*We gooiden een anker. We zeiden hier stopt alle Rede.
Als we ooit weer wilden denken, konden we naar dat anker
terugkeren. We zeiden nu is een vingerknip, nu is alweer voorbij,
dus als we nu vergeten dat wij hier voorbijgaan, zijn wij een
eeuwigheid, zijn wij de lakens over het hoofd, heer en
meester van de tijd, als we maar niet ademen, dan gaan we niet
voorbij, dan hoeven we niet te denken aan,
waarom zouden we ooit nog denken aan:*

*frambozen en rode wijn, een clandestiene vrijpartij,
een hand die niet weet waar, een hand die per ongeluk geheugen krijgt,*

*een vingerknip, een tijdverdrijf, het klakken van een tong tussen duim
en wijsvinger, de rode huig die zweept,
wat stokt in de keel naar beneden,
altijd verder je ogen zijn zwarte kralen
altijd naar beneden, kleine zwarte kralen,
ik peuter ze uit mijn navel:
zeeroversparels.*

Het is een gedicht van Charlotte Van den Broeck.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de goedgekeurde subsidies voor beurzen en projecten in de eerste ronde 2017 van het Kunstendecreet – 904 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over projectsubsidies in de kunsten – 914 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, mijn vraag gaat over de goedgekeurde subsidies voor beurzen en projecten in de eerste ronde 2017 van het Kunstendecreet. Op 13 januari neemt u daar een beslissing over. Er waren 295 aanvragen, voor een totaal gevraagd bedrag van meer dan 13 miljoen euro. Voor de eerste ronde verdeelt u een kleine 4 miljoen euro over 113 aanvragen. In de drie ronden is er in totaal 8 miljoen euro te besteden aan projectsubsidies.

U zegt in uw beleidsbrief het volgende: "Ook bij de projectsubsidies zal ik, vanuit een zorg voor het landschap en conform de visienota Kunsten, de versnippering tegengaan door duidelijke prioriteiten te stellen en keuzes te maken. Hierbij zullen de verschillende (hoofd)disciplines voldoende kansen krijgen, en zal de spreiding van het kunstenaarbod een aandachtspunt blijven. Keuzes zijn ook noodzakelijk om een adequate, realistische financiering van projecten te kunnen verzekeren. Voldoende financiële slagkracht is noodzakelijk met het oog op de levensvatbaarheid en kwaliteit van een project, maar ook in het belang van een versterking van de positie van de kunstenaar en als stabiele uitgangspositie om aanvullende financiering te genereren of samenwerkingsverbanden aan te gaan. Projecten moeten volwaardige werkinstrumenten kunnen zijn, zodat werken vanuit een projectlogica niet als minderwaardig wordt beschouwd."

Voor deze ronde van de projectsubsidies wilt u naar eigen zeggen specifiek inzetten op Limburg, muziekclubs en organisaties die zich richten naar de ondersteuning van kwetsbare groepen.

In De Morgen van 14 januari 2017 lazen we dat u ervoor geopteerd hebt om een aantal organisaties met een minder goed rapport op te vissen, ten koste van sommige organisaties die wel een positief advies kregen.

We hebben dat allemaal eens bekeken. Dank trouwens voor de informatie die we daarover hebben ontvangen. We moeten wel concluderen dat er projectsubsidies zijn uitgekeerd aan projecten die volgens de adviescommissie artistiek niet voldeden, dus eigenlijk nipt onvoldoende krijgen. We merken ook dat een paar organisaties of kunstenaars die zakelijk onvoldoende hadden, en zelfs volstrekt onvoldoende,

dan toch subsidies krijgen. Ik heb daar een aantal bedenkingen bij, maar ik zal eerst luisteren naar uw antwoord op de volgende vragen.

Minister, kunt u meer toelichting geven bij uw beweegredenen met betrekking tot de recente toekenning van de projectsubsidies en beurzen aan kunstenaars en organisaties? Welke factoren en motieven speelden hierbij een rol? U mag natuurlijk afwijken, maar het gaat over organisaties die een niet zo goed rapport kregen maar toch worden gehonoreerd. In tegenstelling tot de verdeling van de projectsubsidies in 2016, hebt u er nu voor geopteerd om de adviescommissie niet geheel te volgen. Vanwaar deze beslissing? Is dit eenmalig of zullen we in volgende rondes een dergelijk scenario ook voor ogen krijgen? U voorziet dit jaar in zo'n 8 miljoen euro voor projectsubsidies. Reeds in de eerste ronde van drie in totaal, is bijna de helft van het budget al opgesoupeerd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, we hebben uw perscommunicatie over de projecten gelezen. U hebt ervoor gekozen om de projecten die de quotering 'zeer goed' kregen en zakelijk op zijn minst 'voldoende', te subsidiëren. U doet dat tot en met categorie 3. Voor beurzen voor individuele kunstenaars gaat u zelf nog iets verder en is ook de categorie 'goed' voldoende om in de subsidiepot te vallen.

Daarnaast hebt u een aantal zaken opgevist en ook subsidie toegekend. U motiveert dat in een persbericht door te verwijzen naar de Limburgse achterstand die voor een deel goedge maakt wordt en naar kwetsbare groepen die middelen krijgen, en dan nog naar twee specifieke dossiers over een muziekclub en een orkest.

Als ik de analyse diepgaander maak, dan komt het erop neer dat men tot categorie 3 in de lange rangschikking van het draaiboek subsidie krijgt. Dat zijn de criteria, die vallen dan samen. Ik wil toch een paar curieuze beslissingen aanhalen. De eerste gaat over 'Le Concert Olympique' van Jan Caeyers, de vroegere Beethoven Academie, dat in de rang 17 is opgenomen. Ze krijgen zelfs 80 procent van het gevraagde bedrag. Ik zal het met enig cynisme zeggen: het zijn goede netwerkers aldaar. Het andere dossier is dat van Tristero dat u vanuit rang 4 subsidieert. Ze krijgen 80.000 euro, zijnde 28 procent van het bedrag. U koppelt daar de voorwaarde aan van een goed artistiek product om te overwegen of ze in de toekomst verder middelen krijgen. Ik ga nu niet in op de duur, want sommigen zijn voor 1, 2 of zelfs 3 jaar gesubsidieerd.

Er is een muziekclub, Nosta, de opvolger van Nijdrop. Ik zal het maar uitdrukkelijk zeggen: die kreeg vreemd genoeg een zeer goed artistiek advies maar een volstrekt onvoldoende zakelijk advies. Die mensen hebben mij ook zelf een bericht gestuurd waar ik zo meteen nog op terugkom. Er is een zakelijke situatie waarbij Nijdrop en Nosta zich hebben losgemaakt van elkaar en uit het jeugdhuis waaruit ze komen en ook uit de muziekwerking. Ze zitten ook op een andere locatie, maar blijkbaar heeft de administratie dat zakelijk niet geaccepteerd of alvast niet geloofwaardig bevonden.

Dan ga ik naar de Limburgse achterstand. Ik kan daar artistiek-inhoudelijk een zeker begrip voor opbrengen, maar als je het lijstje bekijkt, gaat het over 421.000 euro, van de Alden Biesen Zomeropera tot de Pieter Stockmans Foundation. Daar zitten een aantal organisaties in die een 'nipt onvoldoende' krijgen artistiek en een 'volstrekt onvoldoende' zakelijk. Hun dossier heb ik niet in detail behandeld. Ze zitten in ieder geval al heel erg diep in de ranking, dus is het toch bizar dat ze middelen krijgen.

Dan heb je de kwetsbare groepen. Dat zijn er vijf. Het gaat overigens in totaal over 136.000 euro in dat geval, wat nog altijd een heel stuk minder is dan dat ene Limburgse project uit de stad Tongeren met de negatiefste quotering die je

je kunt inbeelden. Dat is voor een organisatie die net uit de subsidie valt, een zeer cynische beslissing, als ik het zo mag zeggen. Ik kan ook begrip opbrengen voor de keuze dat u voor die kwetsbare groepen opkomt want die hebben, behalve eentje of twee, artistiek een voldoende of een goede beoordeling. Maar ook daar zit je op de rand van wat kan en wat niet kan.

Minister, wat opvalt, is dat het in het totaal van het budget van ongeveer 4 miljoen euro, voor 1 miljoen euro gaat om bedragen die buiten de rankings vallen, dus buiten de criteria die u zelf hebt opgericht. Dat is eigenlijk bijna affrontelijk voor wie er niet bij is.

Daarenboven schoof iemand me een krantenartikel onder mijn neus over de Kempen. Zo stil zijn ze daar niet meer ondertussen. Men voelt zich daar ook heel erg onrechtvaardig behandeld. De titel van dat standpunt in die krant is trouwens 'Onze Kempen liggen niet in Limburg'. Het gaat over 'STORMOPKOMST', het gaat over een stripfestival en dergelijke meer, waarbij er toch ook een probleem is. Maar ik wil die artistieke beoordeling daarvan niet bestrijden. Dat is al het tweede dossier waar ik het over heb. Die mensen hebben mij een mail gestuurd over de zakelijke beoordeling. Ik ga niet op het individuele dossier in, dit is ook niet de plaats daarvoor. Er worden toch een aantal manifeste fouten gemaakt bij de zakelijke beoordeling. Die leiden ertoe dat een organisatie diep in de ranking wegzakt als ze 'volstrekt onvoldoende' krijgt. Als je jarenlang als project of als structureel gesubsidieerde organisatie een 'goed' of een 'zeer goed' zakelijk krijgt, en je werkt al die jaren op hetzelfde stramien, je vraagt een projectsubsidie aan op hetzelfde stramien, dan is het totaal onbegrijpelijk dat diezelfde administratie zakelijk een totaal ander advies geeft.

Ik wil dat even aanbrengen en dat is geen bedoeling van mijn vraag. Maar op die manier vallen organisaties en belangrijke artistieke activiteiten in Vlaanderen weg. Ik heb tot nu toe altijd de verdediging van commissies en van de administratie ter harte genomen in deze procedure. In de toekomst gaan we nog de evaluatie bespreken van het Kunstendecreet op het moment dat er een nota over is, maar er zijn toch een aantal fundamentele fouten die echt moeten worden aangepakt, die niet door het decreet worden veroorzaakt maar in de toepassing van het decreet ontstaan, en dat is heel erg jammer.

Minister, hoe verklaart u de toch wel grote afwijking die u maakt op de adviezen? Welke afwegingscriteria liet u daarin meespelen? Hoe verklaart u dat u zo diep in de ranking bent gaan opvissen? Hoe verantwoordt u dat mensen die bijvoorbeeld op positie 4 staan, geen kans op een subsidie maken? In hoeverre is het billijk dat een provincie duidelijk bevoordeeld wordt ten opzichte van aanvragers uit andere provincies, om even de Kempen als concreet voorbeeld te geven?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Net zoals bij de werkingssubsidies 2017-2021 wilde ik ook in deze projectenronde de versnippering tegengaan en een coherent kunstenbeleid voeren door duidelijke prioriteiten te stellen en keuzes te maken om zo het kunstenlandschap verder te verfijnen. Want wat in de zomer gebeurt, is natuurlijk zeer belangrijk zoals we allemaal weten. Dankzij de extra middelen kon de grens voor de projectmiddelen gelegd worden na categorie 3, dat betekent 'zeer goed' artistiek en 'voldoende' zakelijk en niet langer na categorie 1, 'zeer goed' artistiek en 'zeer goed' zakelijk of categorie 2 in bepaalde gevallen, 'zeer goed' artistiek en 'goed' zakelijk, zoals we dat bij vorige rondes in het voorbije jaar hebben gedaan.

In de lijn van mijn visienota, waarin ik aangaf werk te maken van een kunstenlandschap met voldoende aandacht voor de ondersteuning van individuele kunstenaars, heb ik, net zoals in 2016, in deze ronde opnieuw alle beurzen met een artistieke beoordeling 'zeer goed' en ook 'goed' willen honoreren. Dit was de eerste

ronde na de toekenning van de werkingssubsidies voor vijf jaar. Dus heb ik twee zaken proberen te doen en te verzoenen. Ten eerste wilde ik nog altijd kijken hoe het kunstenlandschap er in Vlaanderen nu uitziet en waar eventueel een aantal leemtes bijgewerkt moeten worden en ten tweede, wat betekent dat dan na de werkingssubsidies? Die dingen vallen natuurlijk samen. Waar zijn er een aantal zaken die mogelijk een extra duwtje mogen krijgen?

Ieder toegekende bedrag stemt overeen met het geadviseerde bedrag in de eerste drie categorieën. Enkel de meerjarige projectsubsidies voor drie jaar werden herleid naar één jaar, tenzij de aanvraag zowel artistiek als zakelijk een beoordeling 'zeer goed' kreeg. Niet dat ik de individuele kunstenaar in oppositie wil stellen ten aanzien van organisaties of collectieven, absoluut niet, maar daar waar de organisaties er wat beter uitkwamen in de werkingssubsidieronde, heb ik geprobeerd om voor de individuele kunstenaars zeker voldoende aandacht te houden. Maar dit kwam met de bijkomende middelen eigenlijk in de normale beoordeling voor de eerste drie categorieën op zichzelf al een stuk in orde.

Omdat ik streef naar een complementair kunstenlandschap – ik denk dat ik hierbij in deze zaal niet alleen ben – met inzet van zowel werkings- als projectsubsidies, en ik het daarbij belangrijk vind het evenwicht tussen de (sub)disciplines, werkvormen, regio's en functies te bewaken en waar nodig bij te sturen, heb ik met mijn beslissing een extra inspanning willen leveren voor enkele werkvormen, regio's en functies die verzwakt uit de werkingssubsidieronde 2017-2021 kwamen. Daarom heb ik in deze ronde in het bijzonder aandacht besteed aan de ondersteuning van muziekclubs, initiatieven uit de provincie Limburg en projecten met aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

Voor Limburg in het bijzonder zie ik dit als een eerste stap in het uitrollen van het aangekondigde Cultuurplan voor die provincie, dat ik samen met de gouverneur en de gedeputeerde voor Cultuur zal uitwerken om zo op termijn vanuit deze provincie sterkere subsidiedossiers ingediend te krijgen. Dat is de vraag van de kip en het ei: kun je geloofwaardig aan een Cultuurplan Limburg werken wanneer de zaken zo moeilijk liggen als nu, of doe je met wat zaaigeld eerst een inspanning om op die manier een aantal zaken in beweging te krijgen? Ik heb gekozen voor het laatste. Hierbij werden de projecten voor drie jaar wel herleid naar één jaar en werden de subsidiebedragen voor projecten van organisaties die geen positief oordeel kregen, ook verminderd met 20 procent.

Tot slot heb ik ook een projectsubsidie aan twee organisaties toegekend vanwege de unieke positie van één van beide organisaties in het kunstenlandschap en de uitzonderlijke opportuniteit op een internationaal forum voor de andere.

Met mijn beslissing heb ik in belangrijke mate het advies van de beoordelingscommissies gevolgd. Van de bijna 120 toegekende subsidies, zijn er een kleine 100 gevolgd zonder meer. Er zijn inderdaad een kleine 20 waar ik dat niet heb gevolgd. Ik wil die verhouding toch nog even aan u voorleggen. Maar ik wilde dus ook een bijzondere inspanning leveren voor bepaalde werkvormen, regio's en functies die, zoals ik al zei, verzwakt uit de ronde van de zomer zijn gekomen. Waardevolle initiatieven slagen er niet altijd in hun artistieke plannen te vertalen in goed uitgewerkte projecten en dossiers, waardoor zij stranden op een artistiek of soms ook een zakelijk mindere beoordeling. Bij volgende rondes zal ik opnieuw de afweging maken tussen de resultaten van de beoordeling en het evenwicht in het kunstenveld op het vlak van disciplines, werkvormen, regio's en functies.

Een van de vraagstellers heeft er al naar verwezen: het regionale vraagstuk blijft wel een stuk prangend in de spanning tussen artistiek niveau en het feit dat een aantal regio's duidelijk met leemtes te kampen hebben. Er is zeker nog een die wat in de kou blijft staan en waarvoor ik wil kijken wat er in de volgende rondes mogelijk is.

In de eerste ronde 2017 werd, zoals aangegeven, 3.958.800 euro van het voor 2017 totaal beschikbare bedrag toegekend, vanwege de onder vragen 1 en 2 aangehaalde redenen. Dit betekent dat er nog 4.112.200 euro rest voor de tweede en derde ronde, wat het voor dezelfde rondes beschikbare bedrag in 2016 nog steeds overschrijdt.

Inderdaad, u hebt de rekensom goed gemaakt van de bijkomende subsidie in deze ronde. Van de 2 miljoen euro die we vorige keer telkens per ronde hebben kunnen uitdelen, hebben we 1 miljoen euro kunnen aanvullen voor de reguliere projecten, die iets gemakkelijker aan hun trekken kwamen dan voorheen. Er is inderdaad 1 miljoen euro gegaan naar het opvullen van een aantal leemtes. Ik vind dat een verdedigbare verhouding. Het feit dat er in deze ronde een ietwat onorthodoxere aanpak is geweest, met ook een remediëring van een aantal leemtes, had ik ook in de commissie aangekondigd. Ik heb dat zo evenwichtig mogelijk proberen te doen. Dat ik daar volledig in geslaagd ben, zal wel niet zijn, maar ik heb in elk geval bij dezen proberen uit te voeren wat ik heb aangekondigd.

Beste collega's, het is ook zeer moeilijk om het debat hier ooit helemaal, 100 procent zuiver, objectief of rechtvaardig te krijgen. Wat we natuurlijk geprobeerd hebben met de beoordelingsverfijning van de 25 categorieën, in tegenstelling tot het meer binaire gegeven van 'voldoende' of 'niet voldoende' de vorige legislaturen, hebben we over het algemeen ook gehaald – je kunt natuurlijk altijd aannemen dat hier en daar een beoordelingscommissie of een administratie niet het beste advies geeft – namelijk dat men met meer nuances wordt beoordeeld dan alleen maar 'goed' of 'niet goed'. Maar als we dan de beoordelingsrangschikking – zo wordt het dan bekeken – als in steen gebeiteld gaan beschouwen, ja, dan ik morgen gaan vissen of iets anders gaan doen. We moeten weten wat we willen. De objectivering van de beoordeling in de verschillende commissies is gebeurd om meer nuance en evenwicht te creëren. Het is niet het ene of het andere, er is een grotere grijze zone. Ik besef dat ik daar met de nodige behoedzaamheid en de juiste motiveringen mee moet omspringen, en omwille van de volledigheid van het kunstenlandschap is dat mijn meest pertinente motivering. Maar men kan niet het ene en het andere tegelijk willen: de verfijning en de objectivering in de 25 commissies. Desgewenst kunnen we dat nog verder uitsplitsen, maar niemand vraagt dat, het is nu al complex genoeg. Men kan dan niet meteen zeggen: 'Dat is het dan, daar kan men niet van afwijken'.

De beoordeling door de commissie gebeurt artistiek. De beoordeling door de administratie gebeurt zakelijk. De minister beslist over het kunstenlandschap.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, dat u extra aandacht hebt gegeven aan muziekclubs, daar kan ik u in volgen. 't Ey was zeer goed, Nosta zakelijk minder, maar artistiek was het nog steeds voldoende. In uw aandacht voor kwetsbare doelgroepen kan ik u volgen. Wat betreft Limburg, volg ik u ten dele. Ik ben ook een voorstander van het Cultuurplan Limburg, maar het is zoals collega Caron zegt: je moet een soort van draagvlak hebben over het algemeen. Want dat betekent dat organisaties die beoordeeld worden als artistiek onvoldoende, centen krijgen. Als een bepaalde organisatie, waarvoor 250.000 euro werd gevraagd, 200.000 euro krijgt maar waarvoor het artistiek advies 'niet onvoldoende' is en het zakelijke 'volstrekt onvoldoende', dan heb ik daar toch wat vragen bij. Ik volg u daar niet in. Ik heb altijd gezegd dat ik kan begrijpen dat je afwijkt van adviezen. Ik kan begrijpen dat je bepaalde regio's gaat promoten. Maar ik vind wel dat een project op zijn minst voldoende artistieke kwaliteiten naar voren moet brengen. Ik ben geen expert, maar als ik afga op de adviescommissies, is dat niet het geval. Ik ga misschien een wat boude uitspraak doen: wat moeten die organisaties dan doen, hun zetel verhuizen naar Limburg? Dat is de vraag die ik daarbij stel.

Wat betreft het zaaigeld, zegt u dat u het Cultuurplan wilt uitrollen. Maar eigenlijk krijgen sommigen nu de boodschap dat ze artistiek onvoldoende zijn maar ze krijgen toch het geld, of dat ze zakelijk niet in orde zijn maar ze krijgen toch het geld. De vraag is of je zaaigeld niet stopt in plantjes waarvan de wortels niet goed zitten. Ik stel me er vragen bij of dat nu de goede uitrol is van een Cultuurplan Limburg. Ik vind dat je moet kijken of het zaaigeld goed wordt besteed. Daarin volg ik u eigenlijk niet. Ik vind dat hier toch een vorm van precedent is geschapen. Ook al ga ik ermee akkoord en wil ik u zeker en vast wat betreft het Cultuurplan Limburg steunen, toch vind ik het ernstig afwijken van de adviezen eigenlijk een brug te ver.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, u mag afwijken, u mag op basis van disciplines, functies en regio's accenten leggen die afwijken van een individuele dossieraanvrager en de beoordeling. Ik heb daar geen enkel probleem mee als u dat goed motiveert. Toch zijn er volgens mij een aantal grenzen te trekken. De belangrijkste grens is dat een artistiek onvoldoende volgens mij een uitsluitend criterium is. Als je niet over de artistieke lat geraakt, dan kan je naar mijn bescheiden mening met de beste opvisoperatie ter wereld geen centen krijgen. Het wordt omgekeerd wel gebruikt. Als er zakelijk een onvoldoende is, wordt dit als uitsluitingscriterium gebruikt, maar blijkbaar niet als het om het artistieke gaat. Dat kan echt niet. Als u corrigeert voor functies, disciplines en regio's, dan moet u dat criterium ook artistiek mee in ogenschouw nemen. Wie niet over de artistieke lat geraakt, kan voor zo'n operatie niet in aanmerking komen. Neem het Limburgse verhaal als voorbeeld. Ik heb er geen probleem dat u daar zaaigoed verspreidt – zaaigeld in dit geval – en dat u wat lager in de ranking gaat. De vraag is echter hoe diep u in de ranking gaat.

Er moet consistentie zijn in de advisering. Dat is echt een probleem. Ik zal u een voorbeeld geven zonder het concrete dossier te noemen. In de vorige ronde was er een dossier aangevraagd dat artistiek een 'zeer goede' beoordeling kreeg en zakelijk een 'goed', maar het was gesplitst over het jaar en werd door u of de diensten doorgeschoven naar deze ronde. Hetzelfde dossier was zakelijk nog een beetje bijgewerkt, maar kreeg plots artistiek het advies 'goed' in plaats van 'zeer goed' en zakelijk 'zeer goed' in plaats van 'goed'. Het zakt dus op de ranking en krijgt nu geen subsidie. Als het de eerste keer was doorgegaan, had het wel subsidie gekregen, maar nu krijgt hetzelfde dossier die niet, met bovendien een andere beoordeling erbij. Dat is geen grap meer, dit is gewoon niet ernstig. In het systeem moeten er een aantal correcties gebeuren die dat soort accidenten onmogelijk maken.

In het Kunstendecreet is afgesproken dat er een elektronisch dossier is van elke aanvrager dat telkenmale wordt meegenomen bij elke beoordelingsronde van nieuwe dossiers. Op die manier hebben commissies en de administratie minstens een beetje geheugen over wat ze inzake dossiers van deze organisatie hebben beslist. Ik kan nog voorbeelden geven van inconsistente adviezen. Ik heb het voorbeeld van STORMOPKOMST luidop genoemd, maar er zijn er nog. Hoe zit het met de dossiervorming? Bestaan die dossiers? Worden ze meegegeven?

Ik koppel er nog een bedenking aan. Veel heeft te maken met de te wisselende samenstelling van de commissies. Er is geen geheugen meer en dus geen samenhang, geen consistentie in de advisering. Ik wil de individuele personen die in de commissies zitten, niet met de vinger wijzen, want het is een systeemfout die ten gronde moet worden aangepakt.

Ik kan leven met correcties als die gemotiveerd zijn, maar ik kan niet leven met de gedachte dat wie artistiek een onvoldoende krijgt, opgevist wordt.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord op de interessante en zeer noodzakelijke vragen. Ik sluit me er heel graag bij aan. Als er systeemfouten zijn, dan moeten we dat nagaan, dan moet dat worden geëvalueerd en dan hoop ik dat we daar aandacht aan zullen schenken. Laat ons zeggen dat dat de kinderziektes zijn die onrechtvaardig zijn, maar die moeten worden uitgezweet. Een systeem kan nooit onmiddellijk perfect zijn. Wanneer er een aantal elementen niet oké zijn, dan moeten die onder ogen worden gezien en worden aangepakt. Ik verwacht bij de evaluatie van het Kunstendecreet dat deze inconsistenties in kaart worden gebracht.

Minister, u bent niet aan uw proefstuk toe. We herinneren ons nog die hete zomer, in augustus, toen de beslissingen over de projectsubsidies alle richtingen uitgingen. U had het toen iets moeilijker om die te verdedigen. Vandaag zien we eigenlijk dezelfde trend. U gebruikt het argument dat u de behoeder bent van het kunstenedschap. Ik zou zelfs durven te zeggen dat dit terecht is. U bent dat, maar we moeten er wel voor opletten dat we het systeem niet uithollen. We moeten geloofwaardigheid behouden. Wie artistiek een onvoldoende krijgt, kan niet worden opgevestigd om welke reden dan ook. Waarom zou men dan in hemelsnaam nog proberen om een subsidiedossier goed in elkaar te boksen? Probeer dan vooral te lobbyen. Dat is bijna de boodschap die hier wordt gegeven. Dat is niet oké omdat we de geloofwaardigheid van het hele systeem daarmee ondermijnen.

Ook al klopt het dat u de behoeder bent van het kunstenedschap, de feiten tonen iets anders. Ik haal het voorbeeld aan van TRISTERO. Zij worden opgevestigd en krijgen een bepaald bedrag, maar dat is veel te weinig, want ze zullen spartelen om te overleven. Als je gaat kijken naar de Nederlandstalige theatergezelschappen in Vlaanderen, dan zijn zij bijna het enige. Als u zegt dat u de behoeder bent van het kunstenedschap, dan zou ik verwachten dat u er, om die reden, voor zorgt dat ze verder kunnen. Dat gebeurt niet. Zelfs uw argument van behoeder van het kunstenedschap vind ik in de feiten niet echt terug.

Ik kan begrijpen wat u zegt over Limburg en dat er een inhaaloperatie nodig is, maar hanteer alstublieft criteria waarvan we achteraf nog kunnen zeggen dat ze geloofwaardig zijn. Dat is vandaag jammer genoeg niet het geval.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, we hebben in deze ook de grote bezorgdheid op het vlak van consistentie in de advisering. Een aantal leden hebben het daarover al gehad. Op dat punt moeten we echt terugkomen wanneer we de evaluatie van het Kunstendecreet doen. Ik zeg dit met heel veel schroom, zonder enige steun naar iemand te werpen. We moeten wel naar het systeem op zich kijken om het te verbeteren.

Ik ben heel blij dat ik in uw antwoord heb gehoord dat de kwestie van de regio's prangend blijft. Dat is een uitdaging. We moeten kijken hoe we daar op een goede manier mee kunnen omgaan. Dat is een open vraag in uw hoofd en heel duidelijk ook in onze hoofden, want ik hoor het bij alle leden. We hebben u al meermaals gevraagd op verschillende fora om daar aandacht voor te hebben en er rekening mee te houden. We moeten het echter niet te fel op flessen trekken. Ik hoor hier voorstellen in het kader van wat ik zou noemen burgerlijke ongehoorzaamheid – af en toe mag dat –, maar we mogen het niet op flessen trekken. Minister, toen u koos voor regionale correcties hebt u bijvoorbeeld aanvragen voor drie jaar teruggebracht naar één jaar om duidelijk te maken dat het om zaaigoed gaat en dat u op een relatief snelle manier wilt zien of er resultaten zijn om dan eventueel bij te sturen. Ik ben vooral blij dat u hebt gezegd dat de regionale spreiding prangend blijft en dat er in de komende tijd op dat vlak zal moeten worden bijgestuurd.

Het glas kan halfvol of halfleeg zijn, en het lijkt hier alsof het halfleeg is. Ik wil ook wel de positieve dingen zien. De extra middelen zorgen ervoor dat heel wat organisaties extra middelen hebben gekregen, meer dan de voorbije jaren.

Het verhaal van de betere toelages aan individuele kunstenaars is er nog zo een. In de keuzes die u hebt gemaakt, hebt u me niet heel erg verrast. U hebt op voorhand heel hard aangegeven welke keuzes u zou maken. We hebben bovendien ook aan u gevraagd om keuzes te maken. Laat ons al zoekend verdergaan hoe we kunnen komen tot het best georganiseerde kunstenlandschap in al zijn diversiteit, wat betreft werkvormen, wat betreft disciplines en regio's. Is de oefening af? Neen, heel duidelijk niet. Zijn er hier en daar nog gaten? Heel duidelijk wel. Ik hoop dat we samen met u kunnen blijven zoeken naar de beste tekening. Er zijn daarin al een aantal belangrijke stappen gezet, maar we zijn er nog niet helemaal.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik kan me volmondig aansluiten bij het laatste betoog. Ik neem zeker akte van de kritiek die er is en die er altijd zal zijn. Ik wil het niet te fel banaliseren. Mocht ik volledig de adviezen van de commissies zonder meer hebben gevolgd, dan zou men waarschijnlijk hebben gezegd dat het verdienen was, maar dat er geen geld genoeg is. Ik heb nu geprobeerd om met open vizier bij de aankondiging voor de kunstenronde en in grote mate mijn eigen principes nalevend, de remediëring van de ronde van de werkingssubsidies bij deze kunstenronde toe te passen. Ik kan nog in de spiegel kijken, geloof me vrij.

Ik erken wel dat er een spanningsveld ontstaat met betrekking tot de grens die ik heb gekozen tot waar het kunstenlandschap mee kan worden gevormd. Ik heb met name gezegd dat wat volstrekt onvoldoende is, niet eens wordt bekeken. Bij een 'nipt onvoldoende' heb ik inderdaad de zaken nog eens bekeken en niet de grens getrokken tussen 'voldoende' en 'nipt onvoldoende'. Dat heeft natuurlijk ook te maken met wat de heer Caron heeft aangehaald inzake consistentie in de beoordelingen over de verschillende rondes heen. Ik stel het neutraal, want ik erken absoluut de kwaliteit en het doorwrocht zijn van de adviezen, in elk geval van de meeste adviezen. Ik probeer steeds in een correct spanningsveld met de commissies en de administratie te werken en niet in een soort oppositie dat ze geen goed werk hebben geleverd. De heer Caron heeft dat ook niet gezegd, maar ik wil maar aangeven dat een aantal organisaties van een minder goede beoordeling in de zomer nu naar een goede projectbeoordeling zijn gegaan, terwijl de aard van het ingediende artistieke werk niet noodzakelijk veranderde. Dat is positief voor hen. Maar er waren er ook een aantal andere die bij 'goed' zaten en naar 'voldoende' zijn gegaan of van 'voldoende' naar 'nipt onvoldoende'. Dat is net een van de redenen waarom ik die grens wat lager heb gelegd. Het toont wel aan – die bezorgdheid deel ik met meerderheid en oppositie – dat we bij de evaluatie en bijsturing van het Kunstendecreet nog kunnen zoeken naar goede antwoorden op dat vlak. Ik heb er enkele in mijn mouw zitten, maar ik zal die nu niet geven omdat ze los van deze projectsubsidieronde moeten worden beoordeeld. Daar zit zeker nog verbetering op het systeem.

Wat met de regionale evenwichten? Er schijnen iets minder problemen te zijn vanuit de commissie en misschien ook vanuit de sector met het vullen van leemtes op het vlak van functies, disciplines en subdisciplines dan met regionale. We moeten dit debat verder kunnen voeren. In de zomer was mijn publieke verschijning in Limburg misschien een tijdje minder lang aangewezen. Hoewel, dat valt in de praktijk wel allemaal goed mee. Nu word ik op het schild gehesen als een nieuwe Ambiorix. De verhouding is natuurlijk niet correct, niet in het ene en niet in het andere geval. In Limburg moet men ook beseffen dat deze toekenning voor 1 jaar is gebeurd. Volgend jaar zal opnieuw worden bekeken wat er moet en wat er kan gebeuren. Hopelijk zullen een aantal dossiers in kwaliteit versterken, want dat is wel degelijk de bedoeling. Ik maak me het leven niet al te gemakkelijk. Ik had ook kunnen zeggen dat ik er vanaf ben voor 2 of 3 jaar, maar neen, we zullen de zaken volgend jaar opnieuw bekijken. Dat geeft aan dat het een voorwaardelijke steun is.

Er zijn ook andere leemtes, de Kempen is genoemd. Ik denk dat er een aantal pertinente argumenten voor zijn. Er is een bekend kunstenfestival in de Westhoek dat ik niet bij naam zal noemen omdat dat delicaat is, dat deze keer geen subsidie heeft aangevraagd omdat er voor een andere oplossingsformule is gekozen. Er is een protocol gesloten tussen stad, provincie en in de toekomst de Vlaamse overheid in het kader van het Regiodecreet. Zo belanden we in de discussie van de evenwichten.

Mijnheer Caron, u hebt tijdens de voorafgaande bespreking over de pijlers van het Regiodecreet gezegd dat we met betrekking tot de rol die de provincies spelen in West-Vlaanderen en Limburg moeten durven te bekijken of alle criteria wel hetzelfde moeten zijn in de Vlaamse Ruit en daarbuiten. Het is van twee dingen een. Het Regiodecreet komt niet volledig overeen met het Kunstendecreet. Het Kunstendecreet gaat inderdaad over een bepaalde artistieke kwaliteit en niet alleen maar over regionale spreiding, maar de debatten komen elkaar wel tegen. Die wil ik zeker graag nog met u verder voeren.

Ik zal toch een element aangeven zonder in de polemieken te vervallen. In het geval van TRISTERO heb ik het advies wel degelijk volledig gevolgd, en niet omdat het mij goed uitkwam omdat de commissie een lager bedrag adviseerde dan het gevraagde. Dat doet geen afbreuk aan wat er in de toekomst kan volgen. Ik wil enkel aangeven dat in eer en geweten en na enig overleg, het advies van de commissie net wel is gevolgd.

Ik blijf erbij dat de hoeder van het kunstenlandschap niet onfeilbaar is. Wanneer hij of zij – het gaat niet over mijn positie alleen, maar ook over wie na mij komt – in alle transparantie een aantal checks and balances ten opzichte van de toepassing van het decreet door commissies en administratie wil aanbrengen, dan moet dat in een democratische samenleving het volste recht zijn van de persoon die op deze stoel zit. Dat heb ik geprobeerd.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Hierin verschillen we van mening, maar goed. Er gingen geruchten dat er een standbeeld van u zou worden opgericht in Limburg, maar vooralsnog niet. Misschien verschijnt u volgend jaar wel in een of andere tirade, wie weet. Dat kan ook nog gebeuren. Dit wordt vervolgd. Ik zou u toch willen vragen om met deze opmerkingen zeker en vast rekening te houden, want hierin volg ik u niet.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil de discussie niet helemaal uitputten en afblokken omdat ik vind dat er nog een aantal stappen te zetten zijn bij de evaluatie. Die ruimte wil ik graag open houden.

Ik zou graag hebben dat het systeem ertoe leidt dat niet meer een kwart van de middelen die u toekent, en zijnde de helft van de toename van de projectmiddelen, moet worden besteed aan correcties op de adviezen. Als we zo doorgaan, zult u de hele stijging van de projectmiddelen aan correcties besteden. Ik kan me niet inbeelden dat u dit helemaal fijn vindt. Laat ons dit zeker opnieuw bekijken bij de evaluatie. U hebt een aantal openingen gemaakt op dat vlak maar ook op het vlak van de regio's. Ik kijk ernaar uit, vooral inzake consistente beoordeling, samenhang en dossieropvolging.

Ik ben zeer bekommerd om het Cultuurplan Limburg. Ik zou graag hebben dat Limburg een stevig en ambitieus Cultuurplan maakt. Ik hoor echter signalen dat dit niet bepaald in een goed ritme zit. Het is mijn mening dat ze dat moeten doen. Er moet toch een draagvlak moeten zijn voor een toekomstige evolutie.

Minister, er zijn twee provincies, West-Vlaanderen en Limburg, die in het verleden veel hebben gedaan voor cultuur. Zij zijn perifeer en hebben altijd de indruk – of de mening, zoals u wilt – dat ze op cultureel vlak niet altijd even goed werden bejegend als wie in de Vlaamse ruit woont of werkt.

In die zin, zo heb ik ook in mijn eerste betoog gezegd, begrijp ik dat er een inspanning moet gebeuren voor Limburg. We moeten opletten dat de middelen die vanuit de provincies zijn overgeheveld naar het Vlaamse niveau, niet, bij wijze van spreken, 'sjoemelings' weer in de Vlaamse ruit verdwijnen. Dat was toch niet de bedoeling. Ik zeg ook niet dat het op een weegschaaltje moet worden gelegd. Het is prima dat ze in Watou een andere piste kiezen. Maar, minister, geef toch toe dat het al te gek is dat een dossier weer wordt opgepikt door de provincie nadat de provinciale middelen werden overgeheveld. Dat zijn dingen die niet oké zijn. Ik wil daar verder niet op ingaan.

Ik kijk uit naar de evaluatie van het Kunstendecreet die moet helpen om een aantal fouten te verbeteren en tot betere uitkomsten te komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over subsidies voor filmmaker Robbe De Hert
– 915 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, u hebt Robbe De Hert een subsidie van 50.000 euro toegekend. In een Belgabericht lasen we: "Het gaat om een budget dat eerder al was voorzien, maar on hold was gezet. Samen met de 40.000 euro die intussen via crowdfunding is verzameld, komt daarmee het benodigde bedrag heel dichtbij."

We weten dat Robbe De Hert voor de afwerking van de documentaire 'Hollywood aan de Schelde' 100.000 euro nodig heeft. De stad Antwerpen heeft nu ook 10.000 euro toegekend. Ze heeft 'het gat dichtgereden'.

Ik zeg het hardop: natuurlijk gunt iedereen Robbe De Hert het dat hij zijn documentaire kan afwerken. Ik had de vraag liever met een 'x' als onderwerp in plaats van zijn naam gesteld, maar dat kon natuurlijk niet. Mijn vraag gaat over de procedures.

Minister, op het moment dat ik deze vraag opstelde, kende ik het antwoord niet. Ondertussen werden in de krant een aantal van mijn gestelde vragen beantwoord. Die kranten zijn ook op zoek gegaan.

Ik vond het raar dat u in deze zaak zelf tussenbeide kwam, omdat filmsubsidies onder de bevoegdheid van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) vallen en het VAF daarin helemaal autonoom is. Dat is een lange historie, waarover je dezer dagen in de Humo of de Knack stukjes kunt lezen – voor wie daar verder wil op ingaan.

Ik kan niet anders dan daaruit afleiden dat het niet gepast is dat er in het Fonds voor de Letteren of in het VAF rechtstreeks werd tussengekomen. Die traditie bestond ook niet, minister. Idem voor de communicatie over de subsidiebeslissing. Daarom was het des te bizarder dat u zelf communiceerde – en niet het VAF, zoals bij andere subsidies – dat u die 50.000 euro toekent.

In een perscommuniqué van het VAF stond: "Van dit bedrag heeft het VAF in 2006 en 2007 80 procent, dus 40.000 euro, aan Robbe De Hert uitbetaald. De film werd

echter nooit opgeleverd en de contractuele afspraken werden door hem niet nagekomen. Rekening houdend met zijn toen al precaire situatie heeft het VAF de gestorte bedragen niet teruggevorderd.”

Minister, wie heeft deze subsidiebeslissing genomen? U of het VAF? Uit de krantenartikelen leid ik af dat u het was, maar u zult het zelf al dan niet bevestigen.

Welk standpunt heeft het VAF in dit dossier ingenomen? Ik verwijs naar dat communiqué van het VAF waarin sprake is van dat niet-uitbetaalde saldo en de niet-terugvordering.

Hoe correspondeert dat saldo van 10.000 euro met de toegekende subsidie van 50.000 euro?

Waarom communiceert het VAF niet over die subsidie? Ik heb het wel begrepen: omdat de centen niet uit de VAF-middelen komen, maar wel uit uw Lotto-middelen. Zo heb ik het begrepen, maar misschien kunt u nog een en ander verduidelijken. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Wie de beslissing genomen heeft, is inderdaad inmiddels duidelijk geworden: dat ben ikzelf.

Het standpunt en de relatie van het betrokken project met het VAF wil ik als volgt verduidelijken. Voor de realisatie van 'Hollywood aan de Schelde' kende het VAF in 2006 reeds 50.000 euro postproductiesteun toe aan Robbe De Hert. Van dit bedrag heeft het VAF in 2006 en 2007 80 procent, dus 40.000 euro, uitbetaald.

De film werd echter nooit opgeleverd en de contractuele afspraken is hij niet nagekomen. Rekening houdend met zijn toen al precaire situatie heeft het VAF de gestorte bedragen niet teruggevorderd. In een perscommuniqué van 9 januari – dat we inderdaad allemaal hebben kunnen lezen – geeft het VAF aan dat ze Robbe De Hert respecteren om wat hij voor de Vlaamse film heeft betekend en dat ze de moeilijke situatie waarin hij zich bevindt, betreuren. Ze spreken dan ook de hoop uit dat 'Hollywood aan de Schelde' er met steun van de lopende crowdfundingactie spoedig komt, zodat zij ook het resterende saldo van 10.000 euro kunnen uitbetalen en Vlaanderen deze film te zien krijgt.

Hoe correspondeert dat saldo van 10.000 euro van het VAF met de toegekende subsidie van 50.000 euro? De subsidie die nu door mij wordt toegekend, gaat over een bedrag dat niet uit VAF-middelen komt. Het VAF is hierover dan ook niet geconsulteerd. Het bedrag staat volledig los van de 50.000 euro die het VAF in 2006 goedkeurde en waarvan nog een saldo van 10.000 euro geblokkeerd staat.

Uit welk budget komt het bedrag van 50.000 euro dan wel? Het bedrag van 50.000 euro dat ik uittrek, komt uit mijn middelen van de Nationale Loterij, die – vooraleer de champagneturken hier beginnen te knallen – zeer beperkt zijn en waarmee af en toe een aantal specifieke dingen kunnen gebeuren. Daarom heb ik ook zelf gecommuniceerd.

Wat de tijdslijn betreft, is het belangrijk te weten dat Robbe De Hert mij al in 2015 om ondersteuning vroeg voor zijn documentair project. Dat was dus lang voor de hele crowdfundingcampagne op gang is gekomen. Zolang de documentaire niet werd gerealiseerd – en dat was tot nu toe niet het geval –, stond dit bedrag nog 'on hold'. De voorwaarde was toen wel dat er cofinanciering werd gevonden. Er zijn gesprekken geweest met de VRT, maar het is aan de VRT om volledig autonoom te beslissen welke documentaires zij wil uitzenden en ondersteunen. Dat is niet gelukt. Tot op dat moment had ik gedacht: 'Het is jammer, ik wil

iets doen. Aangezien er geen cofinanciering is, zal dit project er misschien nooit komen.' Via de crowdfunding is dat nu wel gelukt.

Ik ben dan ook blij dat de stad Antwerpen – die ik op dit ogenblik zeer nabij voel – 10.000 euro wil investeren. Weliswaar dienen er, zoals bij elk project, wel garanties te worden gegeven dat het project zal worden gerealiseerd. Het is dus geen blanco cheque.

U verwijst in uw toelichting naar de bevoegdheid van het VAF als autonoom fonds inzake filmsubsidies. En inderdaad, het VAF is als uniek filmloket – en uniek wordt hier bedoeld als eenheidsloket – verantwoordelijk om de Vlaamse onafhankelijke audiovisuele productie en auteurscreatie te stimuleren en de sector te ondersteunen op het vlak van internationale distributie en promotie.

Deze opdracht werd vastgelegd in de beheersovereenkomst voor het Filmfonds. Dit betekent echter niet dat ik vanuit mijn bevoegdheden geen enkel project zou mogen ondersteunen rond het medium film. Ik besef: de regel is het VAF en de minister is de uitzondering. Laat dat duidelijk zijn. Het is niet zo dat er allerlei parallelle financieringsmechanismen zijn. Dat is zeer uitzonderlijk. Maar het kan wel.

Zoals u weet, besteed ik bijzondere aandacht aan documentaires als essentieel onderdeel van onze breed gewaaierde culturele identiteit. Dat is hier al een aantal keren aan bod gekomen. Deze documentaire over de geschiedenis en het leven achter de schermen van de Belgische filmwereld ontsluit ons rijk en divers filmerfgoed of heeft in elk geval die potentie.

Robbe De Hert kan naar mijn mening ook worden beschouwd als cultureel monument, als filmicoon, als een van de pioniers van de moderne Vlaamse film. Klansiekers – ik breng ze graag nog even in herinnering – zoals 'De Witte van Zichem', 'Lijmen/Het Been' behoren tot het patrimonium van de Vlaamse cultuur. Generaties groeiden op met zijn films. Als bezieler van het in 1966 opgerichte Fugitive Cinema, waarbinnen de sociale bewogenheid en de documentaire aanpak centraal stonden, wilde Robbe De Hert ook losbreken van de toenmalige, zoals dat werd genoemd – ik zeg het voorzichtig – 'clichématige verfilming van literaire klassiekers', en de Vlaamse film internationaal op de kaart zetten.

En ja, we weten allemaal dat deze man de bijnaam van 'enfant terrible van de Vlaamse film' heeft. Je kunt voor of tegen hem zijn, maar je kunt niet ontkennen dat hij er mee voor gezorgd heeft dat de Vlaamse cinema, alsook de ondersteuning ervan, nu is wat ze is. Vergeet immers niet dat hij mee op de barricade stond voor meer erkenning en meer middelen voor de Vlaamse film.

Kortom, Robbe De Hert laat een mooie filmerfenis na en ik hoop dat hij er dit project als sluitstuk nog aan kan toevoegen. Het materiaal is er, het zou dan ook jammer zijn indien dit niet of slechts gedeeltelijk kan worden ontsloten voor toekomstige generaties. Als het project kan worden gerealiseerd, dan is het reeds geïnvesteerde geld tenminste ook niet verloren. Gezien zijn expertise en de inhoud van dit filmproject en op voorwaarde dat hij zich goed laat omringen, onder andere op zakelijk vlak – maar daar hebben we het nodige zicht op en hebben ook de nodige garanties voor – ben ik ervan overtuigd dat dit een waardevol werk kan worden. En dan zou ik zeggen: eind goed, al goed.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik sluit mij daarbij aan.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Uiteraard gunnen we Robbe De Hert zijn laatste documentaire. Maar er zijn toch wel wat vragen te stellen, minister. U begeeft zich eigenlijk opnieuw op glad ijs, in verband met de geloofwaardigheid van beslissingen.

Wat zijn de criteria? Welke andere filmmakers of anderen mogen bij u aankloppen? Of is het voldoende om een emotionele schreeuw te uiten in Dag Allemaal? Want dat is wat sommige kranten ook heel smalend hebben gezegd: 'Laat Dag Allemaal alsjeblieft het cultuurbeleid niet bepalen.' Als Robbe De Hert die 50.000 euro verdiende, dan hoeft hij daar eigenlijk niet voor te schreeuwen in de krant. Dan volstaat het dat hij bij u komt of dat er een aantal criteria zijn. Maar wat zijn die criteria, minister? Kunt u mij die geven, zodat andere spelers op het veld, die vandaag ook misschien met een fantastisch idee zitten en nergens aan de bak geraken, ook bij u terecht kunnen?

Ik zeg dat niet omdat ik Robbe zijn geld niet gun of omdat ik het u niet gun dat u die beslissing neemt, integendeel. Maar ze moet wel gebaseerd zijn op duidelijke criteria. Het gaat om de geloofwaardigheid van een beleid. En dat zie ik vandaag niet.

Ik hoop van ganser harte dat u mij wat meer informatie kunt geven over die criteria.

Caroline Bastiaens (CD&V): Ik zou nog heel veel kunnen zeggen, maar ik zal dat niet doen. Ik sluit enkel aan bij uw laatste woorden. Hopelijk is dit 'eind goed, al goed.'

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik wil nog kort even reageren. Ik begrijp dat er altijd een spanningsveld bestaat met betrekking tot de bijkomende financiering, hoe groot of hoe klein die ook zou zijn, met betrekking tot middelen die naar een fonds gaan. Concreet is dit nu een voorbeeld van hoe het VAF niet de bijkomende financiering doet – althans voor een stuk – en de minister wel.

Ik wil een ander voorbeeld geven. U spoort mij collectief terecht aan om mee mijn schouders te zetten onder de generieke promotie van het boek. Ik zou ook kunnen zeggen: 'Dat is het werk van het Vlaams Fonds voor de Letteren'. Dat heb ik echter niet gedaan. Ik ben nog altijd bezig te bekijken hoe we, in het verleden met een klein gedeelte, maar nu ook misschien met bijkomende middelen, dit soort dingen kunnen doen.

Het moet de uitzondering blijven. Dat geef ik toe. Het *is* ook een uitzondering. Maar het *kán* wel. Ik ben het volstrekt oneens – ik heb daar ook niet op gereageerd, omdat ik mij niet in elk debat stort – met de analyse in een bepaalde krant dat Dag Allemaal het Vlaamse cultuurbeleid bepaalt. Uit het vorige debat mag blijken dat dat geheel niet het geval is. Maar goed, iedere krant wordt elke dag gevuld. Ik heb daar alle begrip voor. Ik heb ruim voor er wat dan ook in de pers verschenen is – of het nu Dag Allemaal of een ander medium is – een gesprek gehad met de betrokken regisseur. We hebben toen alles afgewogen. En effectief, mocht het Robbe De Hert niet zijn – u mag dat gerust weten – dan had ik hem gezegd: 'Beste vriend, beste man, dit is het adres van het VAF, daar is het te doen.' Dat doen we ook met alle andere vragen. Maar hij was al bij het VAF geweest. En het *is* wel Robbe De Hert. Het is niet de eerste de beste. We hebben een aantal beleidsmatige goede afspraken met hem gemaakt. We hebben gezegd: 'Kijk, wij kunnen dit maar uitzonderlijk doen. We willen dit doen omdat u het bent.' Ja, inderdaad. En dat is niet omdat hij mij – en iedereen, de rest van de wereld – altijd in een zeer aangenaam Antwerps toespreekt, maar wel omdat hij een geweldig palmares heeft. We hebben ook gezegd dat we het alleen maar konden doen als er een cofinanciering is. In die zin was en is het geen blanco cheque. Voor de rest zou ik zeggen: excuses voor mijn mededogen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de verkoop van een schilderij van Rubens in weerwil van het Vlaamse topstukkenbeleid – 924 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Schatten op zolder, wie droomt daar niet van, in deze tijden? Alleen heb ik geen zolder. En dat is natuurlijk een probleem. Die van mijn ouders heb ik al eens leeggemaakt. Helaas heb ik er geen schatten ontdekt.

Maar goed, het is niet toevallig een vaak gekopieerd tv-format, dat met de regelmaat van de klok op verschillende zenders terugkomt. Dat vind ik wel tof. Want op zicht vestigt het wel de aandacht op kunst. Maar in de echte wereld – de topscene van de schone kunsten – is het natuurlijk zeer uitzonderlijk dat er zo'n werk opduikt.

Het was dan ook verrassend om te lezen dat er vorige week plots een heuse Rubens was opgedoken, die blijkbaar niemand kende. U hebt het vast allemaal gezien. Het olieverfschilderij dat een achteromkijkende ruiter voorstelt, maakte tot medio 2015 deel uit van de privécollectie van een Vlaamse verzamelaar. Maar toen werd het bij Christie's in Amsterdam verkocht voor een goede 10.000 euro. Het werk werd toen toegeschreven aan een volgeling van Anthony Van Dyck. Tot daar de feiten.

Ondertussen werd het werk blijkbaar gestript, gereinigd en gerestaureerd en werd er zelfs een stuk van weggeknipt. De twee foto's stonden onlangs naast elkaar in de krant. Wanneer enkel de oorspronkelijke verflagen overblijven, blijkt het voor kenners relatief eenvoudig om het doek toe te wijzen aan Rubens. Zowel deskundigen van het Rubenshuis als van het Rubenianum zien in het schilderij een studie van de grootmeester. Tja, hoe gaat dat eigenlijk in die wereld?

Collega's, dat heeft natuurlijk een grote impact op de prijs. Het werk komt op een veiling van Sotheby's in New York en er wordt een taxatie van 1 à 1,5 miljoen dollar op dat werk gekleefd. Collega's, het is gisteren verkocht bij Sotheby's, voor 5,1 miljoen dollar. 5,1 miljoen dollar! Ik denk dat die Vlaamse verzamelaar een paar slechte nachten zal beleven, als je bedenkt dat hij zijn werk voor 10.000 euro heeft verkocht en dat het nu voor zo'n groot bedrag is geveild. Maar goed, daarover gaat mijn vraag eigenlijk niet.

De grond van mijn vraag gaat erover hoe we omgaan met een topstuk. Deze praktijk vind ik overigens zeer vreemd. Oké, het is bijgeschilderd in de loop van de eeuwen en dat gebeurt bij heel wat kunsthistorische werken. Maar toch, het is een zeer verbazingwekkend verhaal.

Als we hadden geweten dat het een Rubens was, was het minstens deel geworden van onze topstukkencollectie in Vlaanderen en waren er ook regels geweest over de uitvoer en over verkoop in het buitenland. Ik zeg ook niet dat de verzamelaar dat heeft gecamoufleerd. Hij zou het wel anders hebben bedacht. Wellicht wist hij het niet. Hoe dan ook, het is een sleutelwerk in onze Vlaamse kunstgeschiedenis. Het hoort minstens thuis in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA), laat ons eerlijk zijn, als het al niet in een privécollectie thuishoort.

Er bestaat een regeling dat topstukken Vlaanderen niet zomaar mogen verlaten, wat hier dus wel is gebeurd, 'vermomd' als een 'minderwaardig werk', van toch ook niet de minste, Anthony Van Dyck.

Ik vind het toch wat vreemd, wat het gaat hier over Christie's en Sotheby's, beide gerenommeerde veilinghuizen. Maar blijkbaar ging er bij het eerste geen

waarschuwingslichtje branden. Het is zeer verwonderlijk dat de experts daar dat niet hebben opgemerkt. Het is een vreemde zaak.

Minister, de discussie woedt trouwens niet alleen bij ons, in Vlaanderen. In The Telegraph van 20 januari 2017 staat een uitgebreid artikel met als titel 'Give art world legal muscle to stop paintings selling abroad, experts argue'. Er wordt dus ook internationaal gepleit voor striktere regels inzake de kunsthandel, zeker wat de verkoop van topstukken aan het buitenland betreft. Ook het Verenigd Koninkrijk heeft wat dat betreft een regeling. Experts daar pleiten voor een striktere toepassing van de regelgeving, zodat dit soort accidenten niet kunnen gebeuren.

Minister, ik focus in mijn vraag op de topstukkenregeling. Werd er bij de verkoop van het werk in 2015 toestemming gevraagd om het werk naar het buitenland te verhuizen? Zo niet, wie had dat moeten doen? De centrale vraag die daarachter ligt, is natuurlijk 'Is het een topstuk of niet?'

Wat kan er ondernomen worden in geval van kwader trouw?

Hoe is het mogelijk dat het werk toen niet als een potentieel topstuk werd ingeschat?

Hoe kan een herhaling van een dergelijk scenario worden vermeden?

Hebt u er zicht op waar het werk zich momenteel bevindt? Het is wellicht door een privéverzamelaar gekocht. In dat geval vervalt de vraag. Wellicht is het niet meer in Vlaamse handen.

De belangrijkste vraag is: komt het alsnog in aanmerking voor de topstukkenlijst?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Bij de verkoop van het werk in 2015 werd geen toestemming gevraagd om het werk naar het buitenland te brengen. Dat moest op dat ogenblik ook niet. De verkoop van dit werk bij Christie's Amsterdam dateert immers van juni 2015, en vond dus plaats voor de inwerkingtreding van het herziene Topstukken-decreet, dat, zoals u weet, in werking is getreden op 14 november 2015.

Bij de uitvoer van dit werk van Vlaanderen naar Nederland waren de bepalingen van het herziene Topstukkendecreet nog niet van toepassing. Ik ga dus niet uit van een geval van kwade trouw. Er kon op dat moment ook niets worden ondernomen.

Zoals ik al zei, waren bij de uitvoer van dit werk van Vlaanderen naar Nederland de bepalingen van het herziene Topstukkendecreet nog niet van toepassing. Los daarvan geeft dit verhaal eens te meer aan dat het wenselijk is dat onze musea en gespecialiseerde instellingen actief de kunstmarkt opvolgen. Dit is echter minder eenvoudig dan het lijkt. Hiermee ben ik ingegaan op uw vraag met betrekking tot de potentialiteit als topstuk.

De belangrijkste vraag is hoe de herhaling van een dergelijk scenario kan worden vermeden. Mocht de verkoop gebeurd zijn na 14 november 2015, dan zou het voor de Vlaamse overheid mogelijk geweest zijn om de terugkeer van dit werk naar Vlaanderen te eisen. De terugkeer zou dan gevorderd kunnen worden op basis van het feit dat dit werk als 'zeldzaam en onmisbaar' moet worden beschouwd binnen het kader van het Topstukkendecreet. Voor topstukken geldt immers dat die niet buiten Vlaanderen gebracht mogen worden zonder voorafgaande toelating van de Vlaamse overheid.

De vraag is dan welke cultuurgoederen topstukken zijn. Het antwoord daarop is – sinds de decreetwijziging van 2014 – tweeledig. Topstukken zijn: ten eerste, cultuurgoederen die opgenomen zijn in de Topstukkenlijst, maar, ten tweede, ook cultuurgoederen die niet opgenomen zijn in de Topstukkenlijst, maar die qua belang

voldoen aan de inhoudelijke criteria 'zeldzaam en onmisbaar' van het Topstukken-decreet.

De beslissing of een cultuurgoed dat niet in de Topstukkenlijst is opgenomen, een topstuk is in de zin van het Topstukkendecreet, ligt bij de minister van Cultuur. Hij of zij neemt deze beslissing op advies van de Topstukkenraad. Deze toetsing kan post factum gebeuren, wanneer bijvoorbeeld plots een belangrijk werk uit Vlaanderen opduikt in een buitenlandse veiling. Maar de toetsing kan ook voorafgaan aan de uitvoer, bijvoorbeeld wanneer de uitvoerder bij de administratie een 'certificaat van niet-behoren tot het cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap' aanvraagt.

Ik weet niet waar het werk zich nu bevindt. Mocht het werk vanuit Nederland terug naar Vlaanderen zijn gebracht, dan zou het in de Topstukkenlijst kunnen worden opgenomen, dit mits akkoord van degene die het op de veiling bij Christie's Amsterdam verworven heeft en weliswaar ook op voorwaarde dat de Topstukkenraad oordeelt dat het voldoet aan de criteria van het Topstukkendecreet.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dank u voor uw feitelijk antwoord.

Geef toe, het is toch jammer dat zoiets gebeurt. Ik wijs u niet met de vinger. U draagt geen verantwoordelijkheid ter zake. Maar het is echt jammer dat dat op die manier moet gaan.

Ik steun u graag wanneer u zegt dat het aan onze experts en zeker ook onze grotere kunsthistorische musea is om de kunstmarkt op te volgen. Ik denk ook aan de administratie in de agentschappen Kunsten en Erfgoed. Ik vind dat dit soort belangrijke veilingen gescreend en gemonitord moeten blijven door onze eigen administratie, al dan niet in een overlegmodel en via afspraken met de grote musea. Zo moeten we vermijden dat dit zich herhaalt en dat andere werken 'stoe melings' verdwijnen. Ideaal zou zijn – maar ik denk dat dat niet realistisch is – dat we een inventaris zouden hebben van alles wat zich in Vlaanderen bevindt en potentieel op een Topstukkenlijst thuishoort.

Ik maak mij geen illusies. Het is relatief onrealistisch. Maar als dat niet kan, is het eerste wat ik zei over de monitoring van veilingen, minstens een internationale monitoring, essentieel. Ik hoop dat u straks aan uw administratie ter zake die aanbeveling meegeeft. Ik zou dat echt willen voorstellen. Het kan ook worden uitbesteed of het kan ook gebeuren in het secretariaat van de Topstukkenraad. Het is mij om het even waar u het organiseert, maar het moet worden gemonitord.

Het is jammer dat het gewezen Topstukkendecreet toen nog niet van toepassing was. Ik wil mezelf niet optillen als expert. Maar als een werk aan 5,1 miljoen euro gaat, dan denk ik dat het relatief 'zeldzaam en onmisbaar' is voor de collectie. En dus zou het eigenlijk alsnog op de lijst moeten worden geplaatst.

Minister, ik heb nog één vraag voor u. Wilt u via uw administratie met de nodige discretie informeren of het werk is gekocht door een Vlaamse koper of zich opnieuw in Vlaanderen zou bevinden? Want in dat geval kunnen we het werk wel opnemen in de Topstukkenlijst.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik wil deze zaak in algemene zin verder opvolgen. Ik heb u duidelijk de grens van de juridische context gegeven op het ogenblik dat het Topstukkendecreet is herzien en toen het nog niet herzien was, en welke consequenties dat heeft die ook voor de toekomst gelden. Ik zal dat dus niet herhalen.

De rest is inderdaad de monitoring van dergelijke zaken, die we zo goed mogelijk doen en misschien beter kunnen doen. De illusie van de volledigheid is soms een gevaarlijke illusie. We zullen het goed doen.

U maakt de opmerking dat, omdat het werk voor veel geld is verkocht, het een topstukkenwerk moet zijn. Die discussie wil ik nu niet aangaan. Maar op die manier draait u de redenering wel om. We willen de macht van de markt op kunst op een of andere manier terugdringen. En dit zou dan eigenlijk een wettelijke legitimatie zijn van de macht van de markt op kunst. We zouden ons hier aan beleidsmatig kunnen overstrechten.

Maar ten gronde ben ik het wel met u eens. Het is beter de dingen zo snel mogelijk te weten. Het is ook beter te weten waar bepaalde dingen zich bevinden. We zullen kijken wat er allemaal mogelijk is. Maar hier hebben we ook wel een beetje de pech gehad of is er gewoon de feitelijke vaststelling dat een daad gebeurde alvorens het decreet herzien was en dus perfect legaal was.

Ik volg uw insteek wel wat de algemene problematiek betreft. We zullen proberen dergelijke zaken eerder de uitzondering dan de regel te maken, wat volgens mij over het algemeen ook wel zo is.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil mij niet uitspreken over de marktprijs als bepalende factor van kwaliteit.

Ik vind het bizar dat twee Vlaamse experts het werk taxeren als een Rubens en dat dat nergens wordt gemeld. Begrijpt u wat ik bedoel? Dat klopt toch niet? Ik weet niet waarom. Misschien zijn ze gebonden door beroepsgeheim. Ik wil dus heel voorzichtig zijn in wat ik zeg. Maar we moeten echt nadrukkelijker systemen ontwikkelen qua monitoring. Dat vind ik echt essentieel. Mensen die bij publieke instellingen werken en ter zake als expert optreden, zijn in dat geval 'civil servants'. Ik vind dat er op een of andere manier een doorstroom van informatie zou moeten kunnen zijn om te voorkomen dat we nog zulke situaties meemaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het ondersteuningstraject van FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, inzake waardering in de cultureel-erfgoedsector – 931 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik weet niet of jullie op dit uur nog zin hebben in een gedicht? (*Opmerkingen*)

Dan zal ik dat met veel plezier voordragen. Het is een gedicht van Charles Ducal. Hij heeft het vorig jaar of twee jaar geleden voorgedragen op het festival Theater Aan Zee. Niet toevallig draagt het ook de titel 'De Zee'.

De Zee

*Een moederlijf in haar hangmat, zo ligt zij
te wiegen. Aan haar voeten jaagt in de winter
een eenzame hond. In herfstregens staan lege zielen
te staren naar de verdwenen horizon.*

*Maar de lente is niets dan naderende zomer.
Een vleugje meer licht, meer warmte volstaan
om de eerste nog rillende lichamen los te knopen
en te herdoopen in het geruis van de moedertaal.*

*Dan gooit het land zijn wegen en treinen
als uitgeworpen lijnen naar de lokkende rand,
wordt alle vlees leesbaar en onvermijdelijk
naakt in het oog van de zon uitgestald.*

*De zee is de moeder van alle Belgen, de stem
in hun armen en benen, de vlucht in hun ogen,
de vis in hun vel. Spatten mens, altijd dezelfde,
klein en onnozel, en ik een van hen,*

*die 's nachts, achtergebleven, te luisteren
lig, urenlang, hoe zij nader komt
en 's ochtends ontwaak tussen de schreeuwende
meeuwen, haar zout op de tong.*

Minister, voorzitter, collega's, tijdens de zomermaanden bracht steunpunt FARO de noden en verwachtingen in kaart inzake waardering in de cultureel-erfgoedsector. De bevindingen dienden als basis om een plan van aanpak uit te werken om de Vlaamse erfgoedorganisaties bij te staan in het opstarten van waarderingstrajecten.

Op de website van FARO lezen we dat het onderzoek uitwees dat er geen vraag is naar één generisch waarderingsmodel. Wel is het nodig dat er consensus komt over minimale normen voor een goed waarderingstraject. In het voorjaar van 2017, binnenkort dus, zouden deze normen worden vastgelegd door een werkgroep. Deze werkgroep verzamelt ondertussen ook de bestaande handleidingen en methodieken voor het waarderen. Dat zou uitmonden in een toolbox. Tegelijkertijd zal FARO ook een experimenteel vormingstraject uitwerken en aan de sector aanbieden.

In de toekomst zullen ook pilootprojecten opgezet worden. Om dit te financieren, werkt het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) aan een reglement. Dit reglement zou half januari gelanceerd worden. Misschien is het er al. Het is de bedoeling dat de pilootprojecten die via dit reglement gesubsidieerd worden, de minimale normen integreren, de toolbox hanteren en intekenen op het vormingstraject van FARO.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed maakte in een advies van 9 december 2016 een aantal opmerkingen bij de opstart en herkomst van de middelen die dit reglement zullen financieren. Daarnaast waren er een aantal inhoudelijke suggesties en opmerkingen in verband met de terminologie. Het gaat onder meer over het toepassingsgebied van het reglement, de verplichte deelname aan het vormingstraject als subsidiëringsvoorwaarde, de geografische spreiding, de compensatie van vaste medewerkers als projectgebonden kost, de planlast, de verschuiving van de start van projectsubsidies op het nieuwe decreet, de verschillen tussen de deelsectoren, de samenstelling van de jury, de hoogte van het subsidiebedrag en de interferentie met het nieuwe Erfgoeddecreet en de ondersteunende rollen.

Minister, waren er op basis van het tijdens de zomermaanden gevoerde onderzoek van FARO nog meer concrete bevindingen naast de vaststelling dat er beter niet één generisch waarderingsmodel kon worden gemaakt en dat er beter minimale normen konden worden vastgelegd? Kunt u die eventuele andere bevindingen toelichten?

Kunt u het plan van aanpak wat concreter toelichten, eventueel met een aanpassing of met inbegrip van de juiste timing?

Is de werkgroep die de minimale waarderingskaders vastlegt, samengesteld? Is er daar al zicht op de timing? Wanneer zal die werkgroep zijn werk afronden? Kunt u de methodiek van deze werkgroep nader toelichten?

Wanneer zal de toolbox operationeel zijn? Hoe zal de erfgoedsector op de hoogte gebracht worden van het bestaan van de toolbox?

Kunt u meer toelichting geven bij de pilootprojecten? In hoeverre kan tegemoetgekomen worden aan de opmerkingen van de Sectorraad Kunsten en Erfgoed?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik geef u graag eerst wat algemene toelichting. Het steunpunt FARO bracht op 30 juni 2016, in het kader van het ondersteuningstraject inzake waardering in de cultureel-erfgoedsector, vertegenwoordigers van de verschillende deelsectoren samen om de noden en verwachtingen in kaart te brengen. Via brainstormsessies werd gepolst naar de concrete ondersteuning die de sector inzake deze materie nodig heeft. Drie noden of verwachtingen werden als prioritair omschreven.

Ten eerste is er nood aan een gemeenschappelijk begrippenkader. In de sector heerst verwarring over de term 'waarderen' en wat dit allemaal inhoudt.

Ten tweede is er de nood aan een gecentraliseerd platform met richtlijnen en voorbeeldpraktijken. Internationaal worden al succesvolle waarderingsmethodieken toegepast maar in Vlaanderen is er nog te weinig ervaring met het begeleiden en uitvoeren van waarderingstrajecten. De informatie moet laagdrempelig beschikbaar zijn voor heel de sector, zowel voor de professionelen als voor de vrijwillige erfgoedbeheerders.

Ten derde is er nood aan een overzicht van collectieprofielen en experts in Vlaanderen. Dit overzicht is een broodnodig instrument bij de collectiewaardering.

Het steunpunt heeft vier deeltrajecten omschreven bij de aanpak van deze noden en verwachtingen. De uitwerking van de basisnormen en -begrippen rond waarderen is begonnen in het najaar van 2016 en loopt door tot februari 2017. De realisatie van een toolbox waarderen begint in februari 2017 en loopt door tot augustus 2018. Dan is er het ondersteuningstraject voor cultureel-erfgoedwerkers bij de opstart en uitvoer van een waarderingsproject. De collegagroep zal telkens één jaar duren, van september 2017 tot september 2018 en dan van september 2018 tot september 2019. Dit ondersteuningstraject eindigt telkens met een studiedag, waarbij de projecten aan de sector worden voorgesteld. Ten slotte is er de realisatie van een 'collectieplatform' met een overzicht van collectieprofielen. Daarvoor is de timing nog nader te bepalen.

De plenaire werkgroep Waarderen is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende subsectoren in het cultureel-erfgoedveld. De werkgroep is dynamisch en staat open voor alle geïnteresseerden in de sector. De deeltrajecten 'basisnormen en -begrippen', 'toolbox waarderen' en 'collectieplatform' worden uitgewerkt door subwerkgroepen van de werkgroep Waarderen. De leden van de plenaire werkgroep kunnen zich hiervoor kandidaat stellen bij de start van de subwerkgroep. De resultaten van de subwerkgroepen worden aan de plenaire werkgroep voorgelegd. Na goedkeuring wordt de informatie verder verspreid naar de sector. De plenaire werkgroep is voornamelijk een expertiseforum waarbij expertise wordt uitgewisseld en een draagvlak wordt gecreëerd voor de uitwerking van de verschillende onderdelen van het traject. De subwerkgroepen zijn kleinere groepen waarbij elk lid van de werkgroep taken krijgt, die hij of zij moet voorbereiden. Zij komen meermaals samen om de resultaten te bespreken. Voor de timing verwijs ik naar mijn antwoord op uw tweede vraag.

De toolbox zal operationeel zijn tegen eind augustus 2017. De erfgoedsector wordt op de hoogte gebracht via de communicatiekanalen van FARO.

Met een nieuwe subsidielijijn maak ik het mogelijk voor landelijke cultureel-erfgoedorganisaties om in 2017 en 2018 pilootprojecten op te starten voor de waardering van cultureel erfgoed. Door het nieuwe subsidiereglement voor pilootprojecten Waarderen kunnen cultureel-erfgoedorganisaties kennis en expertise opbouwen. In 2017 en 2018 wordt hiervoor telkens 500.000 euro op de begroting voorzien. De subsidie voor een pilootproject Waarderen kan aangevraagd worden door organisaties die een structurele subsidie ontvangen op het Cultureel-erfgoeddecreet van 2012 voor een werking op landelijk niveau. Concreet gaat het om landelijke collectiebeherende en dienstverlenende cultureel-erfgoedorganisaties. Organisaties die niet voldoen aan deze voorwaarde, bijvoorbeeld cultureel-erfgoedcellen en provinciale, lokale en regionale cultureel-erfgoedorganisaties, kunnen een samenwerking aangaan met een landelijke collectiebeherende of dienstverlenende organisatie en met deze organisatie een gemeenschappelijke aanvraag indienen.

Bij de beoordeling van de projecten wordt gestreefd naar een brede waaier of een grote diversiteit aan projecten die een voorbeeld zijn voor de ontwikkeling van waarderingspraktijken in de cultureel-erfgoedsector. Dat kan gaan over de aanleiding of motivatie voor het waarderingsproject, de soorten erfgoed, verschillende benaderingen, enzovoort. Ook een geografische spreiding wordt vooropgesteld. Daarnaast speelt de urgentie van het dossier mee: welke dringende nood wordt gelenigd door dit project?

Het reglement voor pilootprojecten Waarderen is beschikbaar sedert 19 januari 2017 om de website van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Ik heb rekening gehouden met het advies van de Sectorraad Kunsten en Erfgoed en een aantal wijzigingen aangebracht. De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) heeft een brief ontvangen met het overzicht van de antwoorden op zijn advies. Ik kan u deze brief bezorgen indien u dat wenst, zodanig dat u daar een gedetailleerder zicht op krijgt.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Dank u wel voor het uitgebreide antwoord. Met betrekking tot die waardering gebeurt toch een en ander. Binnenkort komen de basisnormen. De toolbox, die eind 2017 operationeel wordt, kan een nuttig instrument zijn.

Ondertussen loopt het verdere traject. Als ik het goed begrijp, ligt nog niet vast wanneer we aan de slag kunnen met het collectieplatform, dat op zich een nuttig instrument zal zijn. De manier van werken, met een algemene werkgroep en dan subwerkgroepen die een expertiseforum zijn en die terugkoppelen naar het plenaire niveau en vervolgens naar de sector, om draagvlak te creëren, is een goede manier van werken.

Ik zal het reglement bekijken. Ik zie dat het Erfgoeddecreet al voor een deel in praktijk wordt gebracht met de subsidiëring, waar landelijke musea en erfgoedorganisaties op kunnen inspelen, maar evengoed ook de andere niveaus. Het was een van de doelstellingen dat we genetwerkt samenwerken. Als ze intergemeentelijk aansluiten bij een landelijk erkende organisatie, kunnen ook zij mee profiteren van de expertise. We zullen dat verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.